

Četvrtak, 11. april 2002.
Svedok Karolj Džon Drevenkijević
(Karol John Drewienkiewicz)

Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.30 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs (Nice).

TUŽILAC NAJS: General Drevenkijević (Karol John Drewienkiewicz) je sledeći svedok. Ovaj svedok će da izvede veliki broj dokaznih predmeta. U dogovoru sa Sekretarijatom (Registry), dobićete fascikle u kojima su dokazni predmeti, ja se nadam u onom redosledu kojim se dokazni predmeti pojavljuju u fascikli. Ove fascikle su u završnoj fazi pripreme. Sažetak iskaza ovog svedoka malo me je zabrinuo. Svakako, ja sam ovo razmatrao sa vašim pravnim referentom pre Uskrsa kada smo prvobitno trebali da pozovemo ovog svedoka. On je obezbedio vrlo dugačku i detaljnu izjavu koju je optuženi već imao i moja pretpostavka je bila da je optuženi radio na pripremi svih pitanja koja bi želeo da postavi svedoku na osnovu ove izjave. Izjava je u dokaznim postupcima i za izvođenje dokaznih predmeta dopunjena još nekim pasusima koje sam ja obeležio italikom i činilo mi se da će se optuženi lakše snalaziti sa ovim dokumentom ako je jednostavno dokument sa kojim je on u ovom slučaju već bio upoznat, dopunjen dodatnim materijalima. Dakle, u osnovi, ono šta vi dobijate ovom prilikom jeste jedan kompletan dokument. To ćete da vidite kada stigne. U ovom trenutku se kopira. Ja nisam imao obeležene brojeve paragrafa, a brojevi paragrafa zaista pomažu u snalaženju sa dokumentom. Ja sam u svakom slučaju mogao da započnem sa svedokom bez dokumenta, zbog

toga što postoji, zaista, priličan broj pitanja koja se tiču pozadine događaja sa kojima se možemo da se pozabavimo na uobičajen način.

SUDIJA MEJ: U redu. Molim da se uvede svedok.

TUŽILAC NAJS: Ovo je stvarno svedok čije ime bi trebalo da protumačimo kako da bude pravilno pročitano na grafoskopu. On mi je rekao da čak i u njegovoj rodnoj Poljskoj (Poland) odakle potiče njegova porodica, Poljacima je izuzetno teško da izgovaraju njegovo prezime. On je svakako veoma često bio poznat je kao general "DZ", što je prvo i poslednje slovo njegovog imena.

SUDIJA ROBINSON: Da li i mi možemo to da koristimo?

TUŽILAC NAJS: Da. Mislim, da.

SUDIJA MEJ: Molim da svedok izgovori svečanu zakletvu.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite, sedite.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je vaše ime Karolj Džon Drevenkijevič?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zbog komplikovanog prezimena, nekad ste bili poznati kao "DZ"?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I da li imate bilo šta protiv da vam se ljudi tako obraćaju, ako im je tako lakše, nego da upotrebe vaše puno ime?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ne. Nemam ništa protiv.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Generale, mi ćemo da govorimo engleski i jedan od problema ovde je taj što sve mora da se prevede, mi možemo da budemo u iskušenju da govorimo prebrzo i da ne ostavljamo pauzu koja je potrebna posebno između pitanja i odgovora. Vaše svedočenje će uzeti dosta vremena tokom glavnog ispitivanja i vi ćete da odgovarate na moja pitanja. Stoga bismo možda mogli da koristimo tehniku koja funkcioniše, a to je da okrenete kanal pet, francuski kanal i da držite slušalice ili oko vrata ili na stolu sa dovoljno pojačanim tonom koji vam omogućuje da znate kada je završen prevod prethodnog pitanja, tako da biste mogli da počnete sa vašim odgovorom. Na vama je da odlučite, ali ovaj metod ponekad funkcioniše. Problem je u tome što ako suviše pojačate ton, onda se on meša i ometa ostale prevodioce. Sada treba da pogledamo dokumente za ovog svedoka. Predaću ih sudskom poslužitelju, da podeli dokumente stranama. Fascikle sa dokaznim materijalom će biti pred nama za oko pet minuta. Generale, govorićemo o stvarima na veoma sažet način, vrlo kratko, onim stvarima koje se tiču konteksta. Vi ste profesionalni vojnik ili ste bili profesionalni vojnik, počeli ste u Kraljevskoj inženjeriji (Royal Engineers) i završili ste sa činom general-majora, kao što to već znamo. Da li je to tačno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf dva. 1988\1989, tokom 1989. godine, da li ste vi bili sekretar Komiteta Generalštaba Velike Britanije (United Kingdom Chiefs of Staff Committee), a onda ste 1995. godine imenovani za direktora odeljenja za podršku u štabu NATO, a 1996. godine ste započeli svoju vezu sa bivšom Jugoslavijom u štabu IFOR-a (International Force) u Sarajevu. Da li je to tačno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Tačno je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tokom 1997. godine ste postali komandujući general u Komandi podrške SFOR-u (Security Force) u Zagrebu, a u Hajdelberg (Heidelberg) ste se vratili u avgustu 1997. godine. U januaru 1998. godine ste se vratili u Sarajevo kao vojni savetnik visokog civilnog predstavnika za period od nekih šest ili sedam meseci.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Onda ste otišli u školu Generalštaba za period od...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Izvinjavam se, ne. To nije pravi redosled.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja se izvinjavam. Da. U pravu ste. Trebalo je da idete u Kraljevski koledž za odbrambene studije (Royal College of Defence Studies) kao instruktor. To je bilo odloženo zato što ste bili upućeni na drugu dužnost, sada govorimo o paragrafu četiri, da radite za Organizaciju za evropsku bezbednost i saradnju u Evropi, OEBS (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe).

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Tačno je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Strana broj dva, paragraf šest, penzionisali ste se kao vojno lice i zadržali ste položaj u OEBS-u u Sarajevu, u Bosni. Da li je to tačno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Tačno je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada ćemo da se vratimo na vaše učešće na Kosovu. Počeli ste da radite za OEBS u Beču (Vienna) u oktobru 1998. godine. I tada je bio sklopljen sporazum između Holbruka (Richard Holbrooke) i Miloševića. Da li je to tačno, onako kako ste vi to shvatili?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Razumeo sam da jeste postojao sporazum, ali sporazum koji je bio potpisan bio je između Bronislava Geremeka (Bronislaw Geremek) predsedavajućeg OEBS-a i ministra Živadina Jovanovića, ministra inostranih poslova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakav je bio vaš položaj tada kada ste počeli da radite za OEBS, šta ste radili?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Na početku, ja sam od strane britanskog Ministarstva spoljnih poslova bio dodeljen britanskoj delegaciji OEBS-a kako bih pomogao stalnom osoblju OEBS da isplanira operaciju za Verifikacionu misiju na Kosovu (OSCE Kosovo Verification Mission). Tako sam ja u početku bio šef za planiranje.

TUŽILAC NAJS: Fascikle dokaznih predmeta upravo su sada stigle. Možemo sada da ih podelimo stranama.

prevodioci: Da li bi prevodioci mogli da dobiju kopiju rezimea, molim vas.

SUDIJA MEJ: Prevodioci traže kopiju sažetka?

TUŽILAC NAJS: Svakako. Trebala je da stigne. Da li svedok može da dobije kopiju? Razumeo sam da su sažeci već podeljeni prevodiocima.

sekretar: Ovaj komplet dokumenata dobiće broj 94, dokazni predmet 94.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Molim da se tabulator 1 dokaznog predmeta 94 stavi na grafoskop. Časni Sude, vidim da svedok takođe ima kopiju rezimea, kopiju sažetka koju mi gledamo, koju mi pratimo. Da li je to tačno, generale?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS: Ne znam kakva je praksa i ne znam kakav je stav Pretresnog veća u ovom slučaju, da li je dozvoljeno da svedok ima svoj sažetak pred sobom dok svedoči. Radi se o njegovoj izjavi.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kej (Kay), da li imate neki prigovor? Radi se o dugačkom dokumentu.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Ako su tu beleške koje je svedok napravio, to je sasvim prihvatljivo, ali ako ih je napravio neko drugi, onda tu mora da se napravi razlika.

SUDIJA MEJ: Radi se o ogromnoj količini materijala kojom se svedok bavi.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da.

SUDIJA MEJ: Ako se radi o izjavi svedoka, a ja sam uočio da se radi o 299 paragrafa na 44 strane. Mnogo je da od svedoka tražimo da svedoči, a da ne može da se pozove na neki dokument. Stara pravila da kada su u pitanju svedoci koji se bave jednim manjim delom dokaznog materijala su u redu, onda to tako funkcioniše. Ali ovde se radi o velikoj količini materijala i mnogo je realnije da svedok ima pravo da pogleda i da se pozove na dokument koji se odnosi na izjavu.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Možda bi Sudu pomoglo ako može da nam kaže koji je njegov doprinos tim beleškama i da li su...

SUDIJA MEJ: Da. Gospodine Najs, možda biste vi ovo mogli da istražite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Generale, recite nam, da li ste vi sami sastavili tu izjavu?

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Ovo je kopija izveštaja koji je, čini mi se, izveštaj srpske vlade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne, ne. Mi ne gledamo dokument, već upravo gledamo u dokument, koji se nalazi ispred vas, vaš vlastiti sažetak. Da li to gledate?

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da to pogledate, o tome se radi. Vaš sažetak je izjava koju ste vi sastavili, kako?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ja sam u junu 2000. godine došao ovde sa svim svojim svakodnevnim beleškama koje sam napravio u vreme događaja i kroz sve njih prošao i uz pomoć tih beleški, opisao sam stvari koje sam video i okolnosti u kojima su se te stvari desile. Cela izjava je, u stvari, sažetak procesa koji je trajao šest dana i onda je napravljena. Ja sam kroz izjavu prošao red po red i složio sam se sa tim da to jeste kratka verzija, opis tih šest dana koje sam ja sastavio uz pomoć beleški koje sam pratio u vreme samih događaja, a koje se nalaze u nekoliko svesaka.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre Uskrsa, da li ste vi očekivali da ćete se vratiti ovde, da svedočite i zatim...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prošli ste kroz izjavu, dodajući prilično iz vaših rukom pisanih beleški, pripremljenih ovde, tako da se pasusi tipično, ali ne uvek, pojavljuju u formi italika u sadašnjoj verziji?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da je to sve što mi je potrebno.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Druge beleške bile su mi dostupne pre Uskrsa, neke sam prepoznao kao dokumente koje sam imao u rukama i u čijem nastanku sam učestvovao. Drugi dokumenti su bili oni u kojima su se nalazili opisi sastanaka kojima sam prisustvovao, koje nisam pre video, tako da sam prošao kroz te dokumente, gde je potrebno naveo o kojim se dokumentima radi, i onda sam uneo komentare za koje sam smatrao da su bili odgovarajući u to vreme. To je bilo neposredno pre Uskrsa.

SUDIJA MEJ: Gospodine Kej, da li vi želite nešto da dodate?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Ne, dok god je status dokumenta, naravno, sada nešto sa čim su svi upoznati.

SUDIJA MEJ: Ali se ne radi o svedočenju ovog svedoka.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da.

SUDIJA MEJ: To je pretežno pomoćno prisećanje, podsetnik kada je pokušao da svedoči.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da. To će da nam pomogne da pratimo paragrafe, na primer, za one na koje se on poziva.

SUDIJA MEJ: I pomoći će njemu kada se bude pozivao na različite delove paragrafa.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, radi se o tome da li ovaj svedok ima pravo da se služi beleškama koje se nalaze ispred njega, čuli ste da je on upravo opisao način kako je on napravio tu izjavu i kroz koju je prošao red po red. Obično svedoci nemaju pred sobom svoj sažetak i oni svedoče bez toga, ali zbog količine detalja i obima ovog dokaznog materijala, možda bi bilo dobro da svedok ima pred sobom ovaj podsetnik. Naravno, to nije dokazni materijal, ono šta on kaže predstavlja dokazni materijal. Da li vi o tome želite nešto da kažete? Ili uložite prigovor u vezi sa tim? Nismo dobili prevod.

prevodioci: Mikrofon, molim vas.

SUDIJA MEJ: Možete li da uključite svoj mikrofon, molim vas?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Rekao sam da mislim da je to vaša stvar, to je do vas.

SUDIJA MEJ: Vrlo dobro.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Baš kao i nekoliko kilograma koje smo upravo primili.

SUDIJA MEJ: Vrlo dobro. Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mogu li ja, zapravo, da dobijem zame-
nu za verziju, ili dodatak verziji koju je svedok dobio, a onu koja
ima obeležene brojeve paragrafa? Zbog toga što pretpostavljam
da njegova nema, budući da je to ranija verzija. Da li je to tačno?
Generale, molim vas, da otvorite odgovarajući paragraf, a to je
paragraf broj osam. I u fascikli dokaznih predmeta koja se sada
nalazi na grafoskopu vidite tabulator broj jedan, predmet Tužila-
štva broj 2.790. To je dokument, izjava srpske Vlade, od 13. okto-
bra, koja zaokružuje principe političkog okvira za rešavanje situacije
na Kosovu tokom sednice vlade, kao što je o tome izvestio srpski
predsednik Milutinović, a odnosi se na razgovore između Jugoslavi-
je, predsednika Miloševića i ambasadora Holbruka i Hila (Christop-
her Hill). S obzirom da imamo veoma ograničeno vreme u okviru
koga treba da se pozabavimo vašim svedočenjem, prelazeći na
principe 9 i 10, kakvi su vaši komentari na ovo, molim vas?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Prvo, ja sam prvi put
video ovaj dokument neposredno pre Uskrsa. Ja taj dokument
nisam poznao ranije, nije mi na njega skrenuta pažnja dok sam
bio na Kosovu. No, moram da kažem da se ovde govori o usposta-
vljanju policije pod upravom lokalnih mesnih zajednica, predstavi-
nika lokalnog stanovništva. Da je to zaista bilo sprovedeno u delo,
onda se možda mnogi od problema koje sam ja tamo uočio, ne bi
ni pojavili. Koliko ja znam, to nikada nije sprovedeno u delo niti je
ikada bilo sumnje da će to biti sprovedeno u delo. Na sličan način,
princip broj 10 u kom se govori o pristupu stranih stručnjaka, uklju-
čujući sudsko-medicinske i druge stručnjake u vezi sa zločinima
protiv čovečnosti i međunarodnog prava, ovo svakako ne odgo-
vara mom iskustvu, o onome šta smo mi ustanovili, ne odgovara
onome šta sam ja ustanovio da se dogodilo kada je tim forenzičara
došao da istraži ubistva u Račku (Recak). U tom trenutku, među-
narodnom forenzičkom timu zaista nije bio dozvoljen niti mu je
bio omogućen kompletan i neometan pristup, koji je bio opisan u
paragrafu 10.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A kad je reč o vremenskom rasporedu?
SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: O rasporedu o kom se govori u ovom dokumentu ponovo nije bio predodčen OEBS-u ni na terenu ni u Beču, koliko ja znam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sad idemo na tabulator broj 2, molim vas. Predmet Tužilaštva broj 1404. Sporazum od 16. oktobra, to je, čini mi se, bio jedan od tri radna dokumenta sporazuma za koji vi imate komentar o dva paragrafa, u odeljku 1 i odeljku 4. Odeljak 1, paragraf 9, molim vas.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. U ovom dokumentu se spominje i izvestan stepen saradnje. Mi smo se često pozivali na ovaj dokument ili sam se ja često koristio ovim dokumentom mnogo puta kada sam boravio na Kosovu, budući da je taj dokument zapravo definisao mandat Kosovske verifikacione misije, nivo saradnje bio je opisan kao potpun, što, *de facto* nije bio slučaj. Konkrento, kada smo želeli da dovedemo posmatrače iz država koje su se složile da daju posmatrače, jedna od stvari koja je usporila njihov dolazak bilo je pitanje izdavanja viza u Beogradu. Sledeće, kada smo mi pregledali, kada sam ja pregledao nivo raspoložive medicinske opreme, ja sam preporučio i to je bilo prihvaćeno da će OEBS iznajmiti jedan helikopter za medicinske evakuacije "Medevac", u stvari, iz Švajcarske (Switzerland). Verifikaciona misija je tada podnela zahtev da se dozvoli pristup vazдушnom prostoru nad Kosovom kako bi taj helikopter mogao da dođe i bude stacioniran na aerodromu u Prištini (Prishtine). Taj je zahtev odbijen i kada smo to po prvi put tražili i kada smo to kasnije tražili. Tako da nikada nismo uspeli da upotrebimo taj helikopter za medicinsku evakuaciju, za koji smo smatrali da je bio potreban. I mislim da to takođe stoji i u sekciji 4, paragraf 6. Ja sam svakako bio prisutan bar jednom kada je upućen direktan zahtev potpredsedniku Vlade ministru Šainoviću o tom pitanju i on je glatko odbio taj zahtev.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator broj 3, molim vas. Predmet Tužilaštva broj 1.426. Ovo je dokument, sporazum kojim se utvrđuju tražene mere za Jugoslaviju kako bi odgovorila na Rezoluciju

UN 1199 (UN Security Council Resolution). Šta imate da kažete o paragrafu 1, o smanjenju nivoa policije, molim vas.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: U tom paragrafu navedeno je da će broj policajaca biti smanjen do nivoa koji je bio u februaru 1998. godine na Kosovu. U paragrafu 5, navedeno je da će Vojska Jugoslavije da se vrati u kasarne, osim jedinice veličine čete, što mislim da bi predstavljalo tada i sada izjednačenu snagu od oko 400 ljudi ukupno, znači tri jedinice veličine čete za zaštitu linija komunikacija na konkretnim lokacijama. Zatim, u paragrafu 8 stoji da će komandanti Vojske Jugoslavije i MUP-a, dakle vojni i policijski komandanti, podnositi izveštaje nedeljno o ljudstvu, oružju i aktivnostima i da će odmah obavestiti KDOM (Kosovo Diplomatic Observer Missions), Kosovsku diplomatsku posmatračku misiju i OEBS o svim pokretima trupa koje nisu u skladu odredbama. Na osnovu te tri izjave koje su navedene u ovom sporazumu mi smo stalno tražili, prvo osnove izjave i drugo, ažuriranje tih osnovnih izjava o razmeštanju jedinica vojske i policije. Mi nikada nismo dobili stvarnu osnovnu izjavu, a veoma retko bismobili ažurirane izjave o stvarnom razmeštaju trupa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Uskoro ćemo da pozabavimo onim šta je bila istorija KDOM, veoma kratko, međutim, idemo prvo na tabulator broj 4. Predmet Tužilaštva broj 1.428. Da li je to treći dokument misije?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Da, jeste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je osnova za još jedan sporazum od 25. oktobra gde se ograničava broj policajaca na kontrolnim punktovima i osmatračnicama. Ovde možemo da vidimo taj dokument. Vaš komentar na ovo?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je takođe dokument kojim smo se mnogo služili. U to vreme nije bilo jasno, ja nisam nikad uspeo da saznam da li je to trebao da bude jedan od sporazuma koji se odnosio samo na situaciju u oktobru 1998. godine, ali mi smo ga koristili kao referentnu oznaku na temelju koje smo mogli da ustanovimo nivo ljudstva na kontrolnim punktovima.

Početak januara 1999. godine, izvršili smo simultanu proveru svih lokacija i ustanovili smo da je na većini tih lokacija u to vreme postojao personal koji nas je naveo na zaključak da su te lokacije stalno zaposednute. Prema tome, nije istina da je samo trećina lokacija bila zauzeta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada, datum ovog dokumenta je 25. oktobar i to nas vodi malo unapred od onoga dokle smo stigli u vašem istorijatu događaja. Vratimo se veoma kratko, na je paragraf 14. Vi ste 17. oktobra otišli na misiju za utvrđivanje činjenica?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 15. Prisustvovali ste sastanku u Beogradu, a u paragrafu 16, da li možete da nam kažete da li je na tom sastanku neko ko se predstavio kao pomoćnik ministra za inostrane poslove i osoba za vezu sa OEBS-om, gospođa Ratković, bila prisutna?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li su vama na tom sastanku bili upućeni zahtevi na koje vi niste mogli da odgovorite ili niste želeli odgovoriti?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Svrha našeg odlaska u Beograd, a zatim dole u Prištinu bila je da vidimo kakvi su bili uslovi, u nameri da vidimo kako da isplaniramo misiju. Dakle, to je umnogome bila misija za utvrđivanje činjenica. I tada nismo dobili ovlašćenje da pregovaramo o konkretnim detaljima sporazuma. Ja mislim da je sastanak kojem sam prisustvovao u Beogradu bio održan sa namerom da se razgovara o detaljima sporazuma, za koji, kao što sam već rekao, ja nisam bio ovlašćen da o tome razgovaram, kao ni Sandrok (Sandrock) koji je bio samnom. Prošlo je manje od 48 sati nakon što sam stigao u Beč i ja zaista nisam bio u stanju da uđem u neke ozbiljne pregovore u tom trenutku. Stoga smo mi rađe postavljali pitanja nego što smo razgovarali o detaljima sporazuma.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 17. Šta ste vi tražili u odnosu na bezbedan prolaz ili čist prolaz?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Mi smo imali prilično dugačak spisak zahteva o onome šta nam je bilo potrebno, kako bismo brzo mogli da uspostavimo našu misiju. Na tom spisku su bili zahtevi za obezbeđivanje smeštaja; kompletan set geografskih karata na kojima su trebale da budu unete oznake verovatnih minskih polja; ubrzana procedura za izdavanje viza, zbog toga što smo mi i tada i kasnije dobijali vize samo za jednokratni ulazak, što je u značajnoj meri sputavalo naš rad. Bila nam je potrebna izjava o slobodi kretanja i za naše osoblje i za opremu koju smo želeli da unesemo u zemlju. Isto tako, želeli smo da budemo sigurni da će VJ i MUP na terenu na Kosovu znati da mi dolazimo, zato jer smo mi trebali da se sledećeg jutra odvezemo iz Beograda dole u Prištinu i nismo želeli da nas bilo ko u tome ometa, bez obzira imali mi ispravnu dokumentaciju ili nešto slično tome, što je bilo nešto u vezi čega smo mi bili zabrinuti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo još u nekoliko rečenica, vi ste se time pozabavili u paragrafu 17 i 18, o tome da li su aranžmani oko viza bili zadovoljavajući ili ne?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Taj aranžman bio je zadovoljavajući u smislu da su ljudi na terenu znali ko smo i da dolazimo. Međutim, kada je reč o vizama, mi smo i dalje imali problema. Procedura je uvek bila spora i nikada nismo uspeli da ustanovimo zaista brz i zadovoljavajući način da naš personal dobije vize za višekratni ulazak. I to bi obično odlagalo dolazak ključnih ljudi za gotovo dve nedelje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 19. Ovde me zanima samo jedna stvar. Po vašem dolasku i razgovoru sa, između ostalih, vojnim atašeuom britanske ambasade Džonom Kroslandom (John Crossland), kakvo je bilo vaše razumevanje ili kakva je bila vaša pretpostavka oko broja lanaca komandovanja koje ste mogli da vidite tokom operacije na terenu?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: U to vreme, u oktobru 1998. godine, Džon Krosland mi je rekao da, prema njegovom shvatanju, a on se tamo nalazio već više od godinu dana, da su postojala dva odvojena lanca komandovanja koji su funkcionisali na terenu; jedan za vojsku i jedan za policiju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada, sumirajući od paragrafa 20 do 22 ili 23, vi ste se vozeći se kroz Srbiju do Prištine, zaključili da je reakcija lokalnog stanovništva negativna, a ponekad i preteća.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je bio slučaj. Posebno je bilo teško kada smo u gradovima na našem putu, pogotovu kada smo se približili Kosovu, lokalno stanovništvo je bilo potpuno neprijateljski raspoloženo prema nama i pokazivali su nam svašta, gestikulišući, dok smo čekali na semaforima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A koja je bila boja za identifikaciju vaših vozila?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Tada, u tom periodu je bila bela.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A kasnije?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Kasnije, budući da smo imali probleme sa identifikacijom i to se završilo tako da je pucano na jedno belo vozilo dok se ono kretalo u području gde su se vodile borbe između MUP-a i Oslobodilačke vojske Kosova (OVK, UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves) i MUP je imao vozila izmešana i plave, zelene i bele boje i ja sam tada predložio, što je prihvaćeno, da mi naša bela vozila prefarbamo u narandžasto, budući da je to bila karakteristično različita boja, a bila nam je korisna i kada je na terenu bilo snega i kada ga nije bilo. Tako da smo se okrenuli narandžastoj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 23 i 24. U Prištini, da li se tamo sastali sa liderom jednog tela koje se zvalo "Privremeno izvršno veće", čovekom po imenu Zoran Anđelković?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Sastali smo se.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakav je bio vaš stav o njegovim stvarnim ovlašćenjima i njegovoj moći?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: On se predstavio kao šef privremene vlade i Privremenog izvršnog veća, međutim mi nikada nismo uspeli da primetimo bilo kakvu aktivnost sa njegove strane. Nije se činilo da on ima bilo kakvu izvršnu vlast u svojim rukama, i on nama nikada nije pružio bilo kakve rezultate. Mi smo smatrali da je on tek simbol, marioneta. Isto tako, saznali smo da je kasnije, u oktobru, on bio pozvan nazad u Beograd, međutim, nikada nismo saznali zbog čega. No, u svakom slučaju, njegovo ponašanje i njegova mogućnost da pruži neke rezultate, nije se popravilo kao rezultat tog puta u Beograd.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 25. Da li je on zajedno sa ljudima poput ambasadora Vokera (William Walker) bio u telu koje se zvalo Komisija za saradnju? Da li je prema vašem mišljenju to telo postojalo, bez nekog određenog razloga?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je bio slučaj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali bez velikih posledica?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Od toga nismo uspeli ništa da dobijemo. Nikakva akcija nije proizašla iz toga, i tako ja moram da kažem da su ti sastanci počeli da se održavaju sve ređe zato jer nisu davali nikakve rezultate. Komisija je bila sazvana, to je bio zadnji put, početkom marta 1999. godine, nakon jednog incidenta na granici kada je došlo do ozbiljnog kršenja Bečke konvencije (Vienna Convention) u vezi sa nekim od naših ljudi i njihovim vozilima. Sazvan je sastanak od strane zvaničnika te grupe, koji je bio isti, imao je sva obeležja kao i svi prethodni sastanci, što će reći bilo je prisutno mnogo ljudi, on je trajao dugo vremena, a nije dao nikakve rezultate.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 5, veoma kratko, molim vas. Da li su u Prištini bile četiri glavne zgrade srpske vlasti: zgrada civilne uprave i zgrada Resora javne bezbednosti, u koje ste imali pristup; zatim štab vojske i glavni štab policije, u koje, koliko je

vama poznato, predstavnicima OEBS-a nikada nije bio omogućen pristup?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ja se izvinjavam zbog toga kako je napravljena ova skica. Ja bih to uradio bolje da sam znao da će ovde da se koristi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bez obzira na to, tu je skica i možemo da idemo dalje. Ako bude bilo potrebno možemo njome i da se koristimo. Dakle, možemo da idemo dalje sa vašom izjavom. Nije potrebno da navodite predstavnike koji su bili tamo. Ako neko želi da postavi pitanje u vezi sa tim, može. Prelazimo na paragraf 29 od 29. oktobra 1998. godine. Da li ste vozili od Prištine za Peć (Peje)?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste primetili prisustvo policije, šta ste primetili?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, bilo je mnogo policije na terenu, duž puta kojim sam išao, ali iako su bili kontrolni punktovi, nas su puštali pravo kroz njih. Međutim, prisustvo policije je bilo veće nego što sam očekivao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Uniforme i oznake na uniformama?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Svi pripadnici policije koje sam ja video nosili su plave uniforme, što sam i očekivao i na njima je pisala reč "Policija", uobičajeno belim slovima, negde na uniformama; neki put na leđima, neki put napred. Neki od njih, čini se da je to odgovaralo činjenici da su oni bili sve više naoružani što se više išlo na zapad prema Peći, ali neki od pripadnika policije tada su imali oznaku, reč "Milicija" na svojim uniformama, ali ponovo, to su uglavnom bile plave uniforme.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tokom te vožnje koja je, mislim, trajala oko pet sati, šta ste primetili u vezi sa ljudima koji su radili u polju?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je bilo neverovatno putovanje. Nikoga nije bilo u poljima, uopšte, a pošto je bio oktobar, ja bih očekivao da su ljudi radili na poljima, posebno što je

to područje kroz koje sam se vozio bilo uglavnom poljoprivredno područje. Bilo je samo jedno mesto gde sam video jednog Albanca ispred njegove kuće, on je vozio traktor unutar sela i on je bio u žurbi da ode što pre, tako da je bio suviše daleko od mene da ga zaustavim i da sa njim porazgovaram.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi, to je, u stvari, paragraf 31, bili usmereni do jedne porodične kuće?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je bilo na istočnom obronku Dečana (Decane)?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste prišli Peći sa juga?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ja sam otišao do Peći i onda sam skrenuo prema jugu i vozio sam putem prema Prizrenu (Prizren) i unutar Dečana, gde je bilo mnogo razaranja, skrenuo sam ka istoku i otišao sam na istočni obronak sela, gde sam našao jednu porodicu koja je bila spremna da mi otvori svoja vrata i pokaže mi u kakvim su uslovima živeli.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A kakva su vaša zapažanja u vezi s tim, molim vas?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: U celom selu Dečani, sve kapije na dvorištima su bile zatvorene, zaključane, na njima su bili katanci i ako su bile otvorene, to je bilo zato što su bile donekle uništene, bile su provaljene. Porodica sa kojom sam se sreo i koja je bila spremna da me pusti u svoje dvorište i razgovara sa mnom, živela je u jednoj kući u prizemlju, u jednoj sobi u prizemlju svoje kuće, jer je krov na kući bio spaljen i prozori su, takođe, bili popucali. Nisu imali prozore, tako da su živeli u toj jednoj prostoriji koja je bila topla i u kojoj su bili plastični prekrivači na prozorima. Ja sa mogao sa njima da razgovaram, jer je jedan od članova te porodice govorio nemački, a i ja govorim nemački.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Isto to putovanje, sada na putu Priština - Peć, šta ste primetili na osnovu svog vojnog iskustva, kakva je šteta tamo naneta?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Tokom putovanja stalno su postojali znaci da je svaki položaj koji je neko mogao da zauzme, neki određeni zaklon da bi kontrolisao put bio uništen. Posebno su bili uništeni zidovi koji su bili između sela i puta, možda na udaljenosti nekih 100 ili 200 metara od puta, svi ti zidovi su bili srušeni. Dakle, zidovi koji su bili paralelni sa putem i koji bi mogli da budu zaklon, su uglavnom bili sistematski srušeni. Vi biste očekivali da tako nešto urade snage koje se brinu za svoju bezbednost i ne žele da nalete na zasedu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste izneli još jedno zapažanje. U paragrafu 33 i to ste dodali kada ste bili ovdje pre Uskrsa, da li ste još nešto primetili u vezi sa mostovima od vojnog značaja što ste videli ili niste videli u vezi sa mostovima?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ja sam bio posebno iznenađen činjenicom da su svi mostovi stajali i to je očigledno bilo u suprotnosti sa mojim prethodnim iskustvom u Bosni. Ja sam kao inženjer bio veoma svestan prednosti kada postoji dobar sistem puteva sa dobrim mostovima, jer to snagama koje imaju nadmoć daje veliku mobilnost u odnosu na snage sa kojima se bore. Uzevši u obzir da su snage Vojske Jugoslavije bile prilično mobilne, bio sam iznenađen da pobunjenici nisu ni pokušali da sruše mostove da bi smanjili mobilnost jugoslovenskih snaga. To bi svakako smanjilo mogućnost da se jugoslovenske snage brzo kreću iz jednog u drugo područje, i time bi se smanjile njihove mogućnosti u značajnom stepenu. Na osnovu toga sam zaključio da u toj fazi UČK-a ili Oslobođilačka vojska Kosova, nije imala ni sredstava, ni stručno znanje da sruši mostove.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Vaši utisci o Prištini i stanovništvu Prištine, molim vas, paragraf 34.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Bilo je, svakako, zaprepašćujuće kada smo stigli u oktobru 1998. godine, a da je to

mesto bilo živo. Mi smo šetali po mestu, primetili smo da mnogo ljudi, a pogotovu oni koji su bili obučeni u uočljivu odeću kosovskih Albanaca, ali su dok smo mi šetali okolo, oni su se trudili da budu neupadljivi i izbegavali su naš pogled.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U vezi sa vašim opštim zapažanjem i iz vašeg kontakta sa Srbima, kako vi procenjujete svoj prijem od strane Srba ili od strane kosovskih Albanaca u to vreme?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: U to vreme, to je uglavnom izgledalo kao da smo bili dobrodošli i takav osećaj smo imali u odnosu na obe strane, zbog toga što smo dobili utisak da je postojalo veoma realno osećanje da je NATO bombardovanje bilo neizbežno i da je taj rizik sada premošćen time što je postignut sporazum da se Verifikaciona misija rasporedi na Kosovu, tako da su oni bili zaista zadovoljni što nas vide, na svim nivoima, a svakako na zvaničnim nivoima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tokom 21. oktobra, vi ste se vratili u Beč i postavljeni ste za jednog od zamenika šefa misije 2. novembra, a vratili ste se u Prištinu 23. novembra?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. U periodu između ta dva datuma, bio sam u Beču i sastavljao sam plan za raspoređivanje kosovske Verifikacione misije i počeo sam da nabavljam opremu i pozivam pojedince koji su bili predloženi od strane svojih država.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja mislim da ste se vi bavili logistikom u to vreme?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, posebno zato što je OEBS raspoređivao svoje misije tako što ih je sastavljao od pojedinaца. Dakle, to nisu bile vojne jedinice gde biste dobili 100 ljudi sa vozilima, sa opremom, sa radiom, sa svim šta je potrebno, sa opremom koja je potrebna da oni mogu odmah da krenu na put uz pomoć vozila ili da uđu u transportni avion i iskrcaju se na odredištu i efikasno započnu svoju misiju. Mi smo morali da obezbedimo svako vozilo, svaki radio, morali smo da se pobrinemo za smeštaj,

za sve uslove življenja tamo. Dakle, to je bio jedan vrlo naporan i spor postupak.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dve stvari iz paragrafa 37, ili možda jedna. Primarna uloga KVM i OEBS-a u vezi sa verifikacijom i izborima, molim vas.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Iz prvobitnog spoznaja je proizašlo da je uloga bila da se poveže sa nadležnim vlastima, da se nadgledaju izbori i da se sprovodi verifikacija oružja i verifikacija snaga na terenu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Okvir organizacije, paragraf 38, ali samo sažeto, da li je tamo bilo nekoliko zamenika šefa misije i da li je svaki od njih je imao takođe funkciju oficira za vezu koju mu je određivao ambasador Voker?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ja sam bio zamenik šefa misije zadužen za operativne poslove, ali ostali zamenici su dobijali određene zadatke da se povezuju sa srpskim vlastima i posebno sa policijom, zatim da se povezuju sa albanskom zajednicom, i tako dalje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi sada samo možemo da primetimo da ste ovde naveli sve ljude na koje se to odnosi i odemo pravo na paragraf 43. Nije imenovan niko u vezi sa policijom i pravosuđem sve do jedne kasnije faze, odnosno, kraja decembra 1998. godine?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Tu je bilo nekog odlaganja u vezi sa postavljenjem zamenika šefa misije koji bi bio zadužen za pitanja policije. Kao rezultat toga, imenovanje koje je bilo prihvaćeno od strane OEBS-a, došlo je tek krajem decembra i osoba na koju se to odnosilo stigla je tek krajem januara. Pa, prema tome, sve do tada ja sam se takođe bavio policijskim pitanjima, uprkos činjenici da to nije bilo ono šta sam ja očekivao da ću da radim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I to me onda dovodi do zaključka na

kraju paragrafa 45. Kako ste imali tu dodatnu ulogu, da li ste vi mogli da formirate određeno gledište u vezi sa nivoom saradnje između policije i Vojske Jugoslavije?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Kao što sam rekao, prvobitno to nije bio moj posao, i on mi je pripao zato što to niko drugi nije radio i upotpunjavao se sa onim što smo mi inače radili sa jugoslovenskom vojskom. Radeći to, postalo je sve očiglednije da ono šta je radila policija je sve više bilo povezano sa onim šta je radila vojska. Tako da u toku tog perioda dok sam ja bio na Kosovu, postalo mi je jasno da su vojska i policija počeli da funkcionišu sve povezanije u operacijama, a ne da deluju kao dva odvojena organa sa dva odvojena komandna lanca. Tako da se činilo da se taj komandni lanac spojio u tom periodu kada sam ja bio tamo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 47 i na dalje. U vašoj ulozi zamenika šefa misije zaduženog za operacije, u kojoj ste pružali pomoć ambasadoru Vokeru, da li ste vi takođe trebali da posmatrate šta rade različiti KDOM-i? I možete li samo ukratko da nam objasnite zbog toga što će to verovatno da nam uštedi vreme, možete li samo proći kroz sadržaj paragrafa koji se bave time sa čime su KDOM-i bili povezani, a sa čime nisu?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. KDOM je Kosovska diplomatsko-posmatračka misija, zapravo misije i one su bile uspostavljene, na neki način, kao isturene predstraže različitih ambasada u Beogradu i one su podnosile izveštaje direktno različitim ambasadama u Beogradu i delovale su na terenu. Vrlo brzo su bile sastavljene krajem leta 1998. godine i njih su pre svega činili vojnici koji su kroz svoje nacionalne kanale u svojim zemljama dobili naređenja da dođu u Beograd i da budu raspoređeni iz Beograda. Njihov mandat je bio ograničen samo na to da izveštavaju i oni su bili na terenu u većem broju u oktobru 1998. godine kada sam ja prvi put došao. Najveći KDOM je bio američki koji je, kao što sam rekao, podnosio izveštaje direktno američkoj ambasadi. Zatim, tu je bio britanski KDOM koji je podnosio izveštaje britanskoj ambasadi i kasnije smo videli francuski, ruski i kanadski KDOM različitih veličina. Oni su imali dobra vozila, dobru komunikaciju, ali nisu,

u stvari, saradivali jedni sa drugima. Svakako nije postojala dobra koordinacija među njima, posebno kada sam ih ja prvi put video u oktobru, tako da ste mogli videti ili pet ili nijednog od njih. Namera je bila da, kako se bude izgrađivala Kosovska verifikaciona misija, onda bi ona preuzimala KDOM-e i oni bi bili pripojeni, odnosno apsorbovani od strane KVM. To se u izvesnom stepenu i desilo. Mi smo uspeali da apsorbuju britanski KDOM i francuski, i ruski, i kanadski KDOM u različitim vremenskim periodima. Od američkog KDOM-a koji je prvo brojao 60 ljudi, a kasnije oko 120 ljudi, mi smo uspeali da apsorbuju samo deo, ali ne sve i onaj deo američkog KDOM-a koji je ostao nezavisan bio je sve vreme na Kosovu. Takođe je tu bio i KDOM Evropske unije (European Union) koji je ostao nezavisan, iako nije bio veliki.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I posledica toga je?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Rezultat svih tih diplomatskih posmatračkih misija je bila neefikasnost zato što, iako mi jesmo kontaktirali sa njima, nismo delili sve informacije, niti su oni to činili sa nama, tako da je onda tu dolazilo do konfuzije. Razlog zašto je američki KDOM zadržao neke svoje ljude je bio taj što su oni pomagali ambasadoru Hilu u njegovim diplomatskim aktivnostima, tako da je oko 30 njih ostalo kao deo američke diplomatske posmatračke misije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 52. Struktura pokrajine je bila podeljena u pet oblasti, međutim policija je imala sedam odeljaka, da li je to tačno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Možda se radilo o načinu na koji je teritorija bila razmeštena zato što je bilo mnogo teže da se te jedinice kreću po nekoj od tih oblasti, zbog njihove širine i dužine, ako su one sve bile raspoređivane iz jedne centralne lokacije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači bilo je pet policijskih jedinica, ili sedam policijskih jedinica? Koliko ih je bilo?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Postojala je po jedna za svaku od pet oblasti, ali jedna od oblasti je bila dugačka i uska i na njenom severu je bila Priština dok je Uroševac (Ferizaj) bio na jugu i tako su odvojene policijske snage bile bazirane u Uroševcu, a još jedna je bila bazirana u Đakovici (Gjakove).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. A znači druge četiri oblasti, osim Prištine, bile su Prizren, Peć, Mitrovica (Mitrovica) i Gnjilane (Gjilan). Da li je KVM onda uspostavila pet regionalnih centara?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Mi smo održavali administrativne granice koliko je god to bilo moguće, zbog toga što su tamo očigledno bili regionalni šefovi sa kojima smo trebali da komuniciramo, tako da smo mi pratili postojeće regionalne granice, koliko je god to bilo moguće. A onda smo na svakom regionalnom nivou u svakom centru nameravali da osnujemo manji centar koji bi bio podređen regionalnom centru u svakoj opštini. Te centre smo nazivali koordinacioni centri. Ideja je bila da imamo određen broj ljudi na terenu tako da kada god bi se nešto desilo, mogli bi smo da imamo ljude koji su mogli da stignu na više mesta za nekoliko minuta ili da imaju patrole u vrlo ograničenom regionu, tako da bi oni mogli da upoznaju teren i uspostave dobar radni odnos sa ljudima na tom području.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 54 i to samo uopšteno. Na tom nivou, da li su noćne patrole KVM-a bile lake ili komplikovane?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je bilo opasno zato, jer smo odlučili da imamo narandžasta vozila i to je funkcionisalo samo danju. Bilo je očigledno da su sva vozila noću bila crna tako da ja nisam bio voljan da noću imamo patrole sve dok situacija nije prestala da bude manje osetljiva nego što je bila. Rezultat toga je bio, budući da je to bila zima i samo deset sati dnevnog svetla, bilo je dosta patrola preko dana od strane Kosovske verifikacione misije, a nije bilo mnogo patrola noću. I ja mislim da su obe strane ovo koristile kao prednost.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 56. Molim vas da nam ukratko objasnite poslednju rečenicu tog paragrafa koja u stvari proizilazi iz jednog sastanka koji ste imali sa Šonom Brnsom (Sean Burns), šefom američkog KDOM-a. Poslednja rečenica govori o pretnjama ubistvom od strane OVK. Da li možete da nam kažete nešto o tome?

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da. Mi smo shvatili da je jedan od razloga zbog kog nije došlo do sporazuma sa kosovskim Albancima, za koji smo se nadali da će biti pandan sporazumu koji smo u Beogradu potpisali u oktobru, da je razlog bio taj što je bila javno objavljena pretnja da bilo koji kosovski Albanac koji je imao bilo kakav dogovor sa ambasadorom Hilom ili sa bilo kojim pripadnikom međunarodne zajednice, da će mu biti oduzete aktivnosti OVK ili će da bude ubijen. Tako da očigledno onda nije postojao sporazum sa albanskom stranom na bilo kom nivou i ja mislim da je to bio jedan od faktora zašto nije bilo takvog sporazuma.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U paragrafu 57, vi se bavite administrativnim odlaganjem osnivanja KVM za koje vi smatrate da je bilo namerno, ali nećemo time detaljno da se bavimo, niti ću vam postavljati pitanja o tome. Možete na to da odgovorite ako vas budu pitali o tome. Možemo li onda da pređemo na paragraf 59? Govorićemo o strukturama koje su vama i ostalima u štabu misije omogućili da primete izveštaje.

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da. U izboru mesta iz koga ćemo delovati, nama su očigledno bili potrebni veliki prostori, a takva mesta su bile banke ili hoteli, koji su, tipično, bili dobre građevine, dakle u nameri da ovo uradimo, morali smo da potpisujemo ugovore za takve prostorije. A to je uzimalo dosta vremena i to nije urađeno onoliko brzo koliko je moglo biti urađeno, tako da je to bio još jedan faktor koji je prouzrokovao zastoje. Pošto je većina tih objekata bila u vlasništvu države, ti ugovori su onda išli u Beograd, a onda je opet sve to duže trajalo, tako da mi nikada nismo primetili da postoji želja da se sve to obavi brže ili da se čitav proces učini ekspeditivnijim. Kada smo se pripremali da počnemo da radimo na terenu, na svakom nivou, na nivou regio-

nalnog centra i na mom nivou u Prištini, tri osobe su imenovane. Jedna koja se bavila sa Vojskom Jugoslavije kao oficir za vezu na dnevnoj osnovi, jedna koja je bila oficir za vezu sa MUP-om, a jedna sa OVK. Ti ljudi su bili posebno odabrani i to su bili najbolji ljudi koje smo imali, jer smo se na njih veoma mnogo oslanjali, u vezi sa njihovim mišljenjem o tome šta će možda dalje da se desi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi navodite njihova imena u svojoj izjavi, tako da ja neću da navodim sva ta imena u ovom trenutku. Ona su već navedena u izjavi. Paragraf 63. Mislim da ste obično na sastancima imali nekoga ko je vodio beleške za vas. Da li je to tačno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, prvo zbog toga da bih ja imao podsetnik. A kasnije, naravno, ja bih kopije tih beleški sa sastanaka prosledio načelniku misije i pomoćnicima misije tako da smo imali što je moguće veću koordinaciju. Sastajali smo se očigledno početkom svakog dana, ali onda bi mi sa tih sastanaka odlazili sa spiskovima o stvarima koje je trebalo da se obave i bilo je važno da ostale obaveštavamo o tome šta se dešavalo. Tako da smo pravili beleške, a onda smo što brže te zapisnike međusobno razmenjivali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mesto u paragrafu 64, mesto u Prištini, što se tiče veze sa MUP-om, da li je ona održavana dnevnim sastancima u 9.00 h u policijskoj stanici?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta se uobičajeno dešavalo?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Obično bi se na sastanku iznelo mišljenje policije o onome šta se desilo u proteklih 24 sata, što je bilo nalik na: "Napad od strane UČK na tom mestu, otvorena je vatra" i tako dalje. Ali nije postojala mogućnost da se razgovara o tome kakav je bio razmeštaj policije. Mi smo to pitali, ali smo odgovor na to vrlo, vrlo retko dobijali. Takođe, nikada nismo unapred bili obavešteni o bilo kakvim promenama u tom razmeštaju, tako da se nije radilo o razmeni informacija, niti se svakako radilo

o onakvoj vrsti sastanka kakve smo mi očekivali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragrafi 65 i 66. Reč-dve o Sretenu Lukiću, molim vas.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Sreten Lukić se predstavio kao general policije, komandant srpske policije na Kosovu i on je sebe smatrao, smatrao je da je na višem nivou od osobe koja treba da kontaktira sa oficirima za vezu. Ja sam povremeno bio primljen kod njega, ali je vrlo retko bilo moguće da vas Lukić primi, a sigurno nismo svi mogli da imamo nekakve smislene ili značajne diskusije sa njim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da je vaše gledište u to vreme bilo utemeljeno na na vašem vojnom iskustvu i verovatno iskustvu o komunističkim režimima, bilo takvo da su srpski zvaničnici verovatno sastavljali dnevne izveštaje o situaciji.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Mi smo to svakako činili i mi smo osećali da se ovo dešavalo sa ljudima sa kojima smo se mi srećali. Obično su nam na sastancima selektivno bili pročitani dugački spiskovi iz unapred pripremljenih izveštaja koji su se često pojavljivali kao izveštaj o tome šta se dešavalo prethodnog dana ili u proteklih nekoliko dana.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 6, molim vas. To je referenca Tužilaštva broj 1.439 i mislim da vi taj dokument niste videli.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi niste videli taj dokument sve do nešto pre Uskrsa ove godine. To je dokument naslovljen "Republika Srbija, Ministrastvo unutrašnjih poslova, Sekretarijat unutrašnjih poslova Peć, od 28. decembra 1998. godine". Šta vi kažete o tom dokumentu?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ja nisam ovo video pre Uskrsa, ali to sigurno podržava moje mišljenje da su dnevni izveštaji koje su sastavljali srpski zvaničnici, ali ako ga pročitate, pronašli bi da je njihova svrha bila da pokažu ono šta su radili predstavnici

OEBS-a pre nego da se stvarno pomogne OEBS-u. Mi nismo bili opisivani ni kao neprijateljske snage, ali svakako nismo bili opisivani ni kao prijateljske snage.

SUDIJA KVON: Da li ste, generale DZ, u stanju da čitate srpski?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ: Ne, na žalost ne, tako da sam se oslanjao na prevode.

SUDIJA KVON: Hvala vam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 68, Centar za prikupljanje informacija. U nekoliko rečenica, molim vas.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Centar za prikupljanje informacija je bio naš pokušaj da sve razne izvore informacija i činjenice o kojima smo bili obaveštavani pokušamo da spojimo na jednom mestu i da ih iskoristimo da stvorimo jednu sveobuhvatnu sliku i da onda pokušamo da sagledamo šta će se dalje desiti. Drugim rečima, da predvidimo dalji razvoj događaja, kao i trendove. To je takođe bila osnova po kojoj je šef misije odlučivao da li se radi o formalnom poštovanju ili nepoštovanju sporazuma između OEBS-a i SRJ, zato što smo bili veoma zabrinuti da pojedinci na terenu ne mogu da odrede, kada je reč o incidentu, da li se radi o kršenju ili poštovanju tog sporazuma. Smatrali smo na početku da je bilo veoma malo incidenata koji bi činili formalno nepridržavanje sporazuma i smatrali smo da odluku o tome treba da donese šef misije, tako da onda svoje mišljenje može da formalno iznese, a da se onda to mišljenje prosledi u Beograd i Beč i da se onda može reći: "Ovo je toliko loše da ja to formalno", "ja", to je šef misije, "proglašavam to da je nepoštovanje sporazuma". Da bismo mogli to da uradimo, mi smo činjenice onako se na njih gledalo iz Prištine sakupljali tokom noći, svake noći, u Centru za sabiranje informacija koji je svako jutro objavljivao jedan izveštaj koji smo mi nazivali "Plavom knjigom" (Blue Book) i onda bi šef misije i njegovi pomoćnici ujutru imali taj izveštaj na raspolaganju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da ste rekli da vam je ambasador Voker 18. novembra rekao da je general Dušan Lončar bio imenovan za koordinatora kancelarije za vezu između OEBS-a i SRJ. Da li je to tačno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, jeste. Ja sam imao utisak da je Lončar bio imenovan zato što Anđelković nije bio efikasan. Takođe je postojala veza između Lončara i Vokera iz istočne Slavonije, zato što je Lončar bio tamo i imao je kontakte sa Vokerom u istočnoj Slavoniji u vreme kada je Voker tamo bio načelnik misije UN (United Nations).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda ćemo morati još malo da sažmemo vaše izlaganje zbog vremena, generale. Odmah prelazimo na paragraf broj 70. Vaš sud ili vaše mišljenje o generalu Lončaru?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: General Lončar je bio jako dobro obavešten. Izgledalo je da ima veoma dobre kontakte sa ljudima na terenu i bio je prvi koji bi saznao o svemu šta se desilo. Činilo se takođe da je njemu uspevalo da dobije odluke iz Beograda bilo putem telefonskog razgovora ili kao što bi ponekad meni rekao da je upravo proveo noć vozeći se do Beograda i nazad.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vaš stav prema sastancima sa OVK, zbog vašeg položaja je bio taj da se radije niste sa njima sastajali. To ćete objasniti kasnije. Vi ste se prvi put sreli sa komandantima OVK u januaru 1999. godine.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Smatrao sam da mojim odnosima sa višim srpskim zvaničnicima neće mnogo pomoći ako me vide sa komandantima OVK, za koje se znalo da sasvim vešto koriste televiziju, tako da nisam želeo da me vide u kompromitujućoj situaciji sa njima i ja sam imao ljude čiji je posao bio da svakodnevno kontaktiraju sa njima. Takođe, od početka godine je postojao utisak da se Voker od strane Srba smatrao kao antisrpski orijentisan, tako da je on sve više i više oklevao da kontaktira sa srpskim zvaničnicima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada prelazimo na pasus 73. Mislim da ne moramo da se bavimo pasusom 72. Pasus 73. Ja mislim da kada ste trebali da se sastanete sa načelnikom Generalštaba Perišićem u Beogradu 27. novembra ili u neko slično vreme, da ste saznali da je smenjen.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno i sastanak je bio održan sa generalnom Ojdanićem. Svrha tog sastanka je bila da se traži osnovica toga gde se šta nalazilo, da dobijemo informacije o razmeštaju Vojske Jugoslavije na Kosovu, da dobijemo detaljnu izjavu koju bi onda mogli da koristimo kao temelj za našu verifikaciju i naknadne inspekcije. To nikada nismo dobili i na kraju su se stvari završile tako što smo mi morali da sve ono šta smo znali zasnivamo na sadržaju jednog dokumenta o kontroli oružja koje je OEBS primio u jednom sasvim drugom kontekstu, ali bilo je dogovoreno da mi možemo da koristimo taj dokument.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako bilo, da li ste vi iz tog sastanka otkrili nešto o nameravanim i preduzetim vojnim manevrima?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Jedno od pitanja je bilo koliko se vojnika nalazilo izvan kasarni i u tom trenutku je rečeno da će biti sprovedena normalna obuka, odnosno manevri na terenu van kasarne. Rečeno je da će vojnici biti rotirani na Kosovu. Znači vojnici koji su bili stacionirani izvan Kosova, dolaziće na Kosovo, a vojnici koji su bili stacionirani na Kosovu, odlaziće sa Kosova. U tom kontekstu, ja sam rekao da bi bilo važno da mi znamo koja su tačno područja za obuku određena i nama je rečeno: "Zabeleženo". Ispostavilo se na kraju da ova područja za obuku nisu u stvari bila formalna područja za trening koja su bila ucrtana u vojne karte. Oni su jednostavno sprovodili svoje manevre na otvorenom terenu vrlo često i veoma blizu sela za koja se znalo da u njima ima pripadnika OVK. I, naravno, ukoliko vi negde prođete tenkom i neko puca na vas, vi onda možete da odgovorite u samoodbrani. Način na koji je ovaj trening bio sproveden bio je sigurno zastrašujuć za lokalno stanovništvo. I tokom vremena koje smo mi proveli na Kosovu, ta obuka na terenu van kasarni povećala se i to do prilično dramatičnog nivoa. Kada je reč o rotaciji ljudstva, ja sam u to

vreme o tome razgovarao i rekao sam da, iako to jeste izvodljivo, to bi trebalo da bude verifikovano, što znači da bi smo mi trebali da znamo kada neki broj ljudi dođe na Kosovo i kada neki broj ljudi ode sa Kosova, kako bi znali da se to ne koristi za povećanje broja vojske na Kosovu, jer to je bila jedna od tačaka sporazuma iz oktobra. Prema tome, ja sam pokušao da uspostavim mehanizam da mi budemo prisutni kada se to bude dešavalo, međutim to je glatko odbijeno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da ste se tada želeli da se sastanete sa komandantom Prištinskog korpusa Pavkovićem u vezi sa tom istom temom i to je, takođe, odbijeno.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Tako je. Ja sam rekao Ojdaniću da ako je to pitanje ispod njegovog nivoa, da bih onda želeo da razgovaram sa čovekom na terenu čiji je to posao bio, a meni je odgovoreno da to neće biti moguće.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što završimo sa paragrafom 78, vi ste nam rekli ste nešto o saradnji MUP-a i VJ i jačanja komandnog lanca.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakav je vaš pogled bio u odnosu na komandni lanac koji je tamo funkcionisao?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Od vremena kada je Ojdanić preuzeo svoju dužnost, komandni lanac i veze između vojske i policije su, izgleda, počele postepeno da jačaju. Ja sam u razgovoru stekao utisak da je njegov prethodnik Perišić želeo da zadrži neku distancu između poteza vojske i poteza policije, međutim, tokom mog boravka na Kosovu, kako je vreme odmicalo, činilo mi se da se razvija čvršća veza između vojske i policije

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 82, ja ne mislim da treba da se time bavimo. Da, ipak treba. To je bilo tokom sastanka četvrtog decembra, u Prištini, da je Lončar, to je paragraf 84, kritikovao Kosovsku verifikacionu misiju?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Na tom sastanku se umesto da razradimo plan onoga šta bismo trebali da učinimo u budućnosti, mi smo imali dugačku listu svega onoga šta se loše dogodilo od oktobra i ja sam tada rekao da mi u oktobru nismo bili na terenu, uprkos tome što je sporazum tada bio potpisan i da je moja namera bila da razgovaramo o tome kako ćemo da radimo u budućnosti, a ne da se bavimo prošlošću.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da je Lončar jednom prilikom odgovorio na telefonski poziv.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. I objašnjavajući nam da je trebalo da ostane na telefonu, umesto da je jednostavno rekao: "Nazvaću vas kasnije", on je rekao: "To je Šainović". Prema tome, meni je bilo jasno da je on bio pozvan kako bi mu bile date instrukcije. Međutim, nakon što je obavio taj telefonski razgovor, on ga više nije pominjao kada smo se vratili na sastanak.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 86. Lončar je identifikovao područja za koja je bio zabrinut, tu su bili Dečani za koje je bilo rečeno da su minirani, Mališevo (Malisheve) za koje je rečeno da je centar aktivnosti OVK i odakle su proterani stanovnici, tu je bilo i Podujevo (Podujeve), zar ne?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Prve dve lokacije, Dečani i Mališevo nalaze se na zapadu Kosova i to su bila područja na kojima je bilo dosta nasilja tokom leta. Podujevo je za nas bilo novo i to je bilo važno zato što se nalazilo severno od Prištine, na putu Priština - Niš. Radilo se o pupčanoj vezi između Prištine i ostatka Srbije. I OVK je tamo je započela sa oportunističkim akcijama pokušavajući da zauzme dominantan položaj nad tim putem, sprovedeći nasumičnu pucnjavu na vozila koja su se kretala tim putem i to je očito izazvalo veliku zabrinutost kod generala Lončara. Činjenica je da su položaji koje je Vojska Jugoslavije zauzela u leto i koje je napustila kao rezultat oktobarskog sporazuma od strane VJ, kada se VJ vratila u kasarne, bilo je očito da je te položaje postepeno zauzela OVK i general Lončar je naravno bio veoma zabrinut i želeo je da mi odemo tamo i da navedemo OVK da napusti te položaje i da

ne nastavlja sa tim oportunističkim akcijama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da je on, takođe, bio zainteresovan za to kako bi KVM mogla da opiše ili čak optuži OVK.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. On se prema njima uvek odnosio kao prema "takozvanom OVK" i uvek ih je opisivao kao "teroriste". Ja sam pokušavao da ne koristim tako emocionalne formulacije i obično sam za njih koristio reč "pobunjenici" i meni se činilo da ih to opisuje na tačan, ali ne emotivan način.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U to vreme, govorimo o decembru, u paragrafu 89 vašeg sažetka, vi kažete da KVM još uvek nije imala redovan kontakt sa OVK. Međutim, to se dogodilo kasnije jer u to vreme niste imali dovoljno vozila.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači nekih šest nedelja nakon popisi- vanja sporazuma, vi još niste uspeali da verifikujete stvari na onaj način na koji ste trebali.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Tako je. Radi se o tome da smo trebali da izgradimo našu misiju. Trebali smo da odemo do proizvođača vozila i kažemo: "Koliko vozila imate u svom voznom parku? Možemo li ih brzo kupiti?"

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, ne moramo ulaziti u detalje.

SUDIJA MEJ: U redu, sada ćemo da napravimo pauzu. Generale Drevenkijeviću, molim vas da tokom ove i sledećih pauza imate na umu da ne smete o vašem svedočenju da govorite ni sa kim, uključujući i pripadnike tima Tužilaštva, sve dok se svedočenje ne okonča. Hvala vam, pauza će da traje pola sata. Sednica se nastavlja u 11.30.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da ste 9. decembra vi otišli i izvršili inspekciju u kasarni prištinske brigade, da li je to tačno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je tačno, da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam nekoliko rečenica o tome.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Započeo sam time da sam generalu Lončaru rekao da ću učiniti to i pozvao sam ga da mi se pridruži ako želi. On je rekao da ne želi. Tako sam ja sa sobom poveo grupu verifikatora u kasarnu. Mi smo došli do spoljne kapije i rekli: "Mi smo došli da izvršimo inspekciju". Međutim, bilo nam je zabranjeno da uđemo. Čekali smo na kapiji kasarne i na kraju je komandant kasarne došao na kapiju i mi smo sa njim razgovarali o potrebi da se izvrši inspekcija. Ja sam mu objasnio da je to važno, imajući u vidu razne sporazume koji su sklopljeni. A on je rekao da njega to uopšte ne zanima. Ostao sam tamo nekih sat i po i celo to vreme nisu nam dozvolili da uđemo. Na kraju smo odustali i provezli se oko kasarne i tada smo snimili više fotografija kako bi smo pokušali da ustanovimo koja se sve oprema nalazi u kasarni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. A onda ste tokom večeri, te večeri, vi otišli na sastanak, ja mislim u restoran, na najvišem spratu zgrade u kojoj je bio smešten OEBS u Prištini?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je bio sastanak, važan sastanak između šefa misije i potpredsednika vlade Šainovića sa generalom Lončarom i sa mnom koji sam takođe bio prisutan. Svrha sastanka bila je da se ubrza proces kojim se odobravaju zahtevi KVM. Međutim, nije bilo nikakvog efekta. Potpredsednik vlade Šainović je odbacio sve zahteve i pročitao nam dugi spisak pritužbi, njegovih briga oko toga šta je radila međunarodna zajednica. On je eksplicitno rekao da mi treba da prestanemo da podržavamo Oslobođilačku vojsku Kosova i da bi međunarodna zajednica trebala da preseče finansijsku podršku Oslobođilačkoj vojsci Kosova iz zapadnih banaka. Ja nisam imao nikakve sumnje u vezi toga da je najviša osoba po rangu na srpskoj strani bio potpredsednik

vlade Šainović. Ja sam u nekoliko trenutaka uhvatio pogled generala Lončara kada je potpredsednik vlade Šainović sprovodio svoju harangu, verbalnu harangu nad međunarodnom zajednicom i primetio sam da je general Lončar pravio izuzetne grimase na neke njegove neverovatne izjave.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bo Pelnaz (Bo Pellnas) je bio vaša veza sa vladom u Beogradu.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I u paragrafu 93, veoma kratko, on je, ja mislim, identifikovao Šainovića kao osobu sa kojom ćete vi da imate vezu. Samo nešto ranije 23. novembra, Voker je napisao određeno pismo sa zahtevom kome ste vi pridodali određeni značaj.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je bilo pismo u čijem sastavljanju sam i ja učestvovao. U tom pismu je navedeno šta Voker predlaže da se uradi kako bi se ispunio njegov mandat. Ovo pismo je bilo upućeno Miloševiću, jer smo smatrali da je to bio pravi nivo kome smo se mogli obratiti. Nakon toga došlo je do žalbi od strane Šainovića da Voker nije trebao da bude tako eksplicitan i da nije trebalo da se pošalje to pismo, međutim, to je ono šta se dogodilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakav je bio vaš opšti utisak o Vokeru i njegovom pristupu optuženom?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Voker je smatrao da je trebao da ima obezbeđen veći pristup optuženom. Voker je smatrao da ga ljudi na nižim nivoima onemogućavaju kad se radi o pitanjima koja su trebala da se razreše na najvišem nivou. Kao rezultat toga, ljudi sa kojima je Voker bio u kontaktu, vrlo često su tvrdili da je neki konkretan zahtev bio iznad njihovog nivoa kompetentnosti, što se očigledno moglo izbeći da je Voker imao redovniji pristup optuženom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 96 pa onda 94. Vi ste organizovali inspekciju, zapravo paragraf 95 i 94 ili 96, kako biste ispunili obrazac objašnjen Ojdaniću 27. novembra i vi ste čekali dve nedelje, ja mislim, pre nego što ste otišli u Prizren da izvršite inspekciju kasarne tamo.

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da. Ja sam posebno želeo da ništa ne učinimo pre nego što se prodiskutuje ta mogućnost da se naređenje prosledi kroz komandni lanac i svakako pre nego što se to dogovori, i tako nisu protekle dve nedelje pre nego što smo otišli i pokušali da izvršimo našu prvu inspekciju. Pre inspekcije i ovog puta imao sam sastanak u Prištini na kojem smo mi želeli da utvrdimo modalitet inspekcija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada smo na paragrafu 98. Tokom 14. decembra došlo je do jednog kršenja prekida vatre.

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da. To se dogodilo u blizini albanske granice, otprilike između Prizrena i albanske granice. Prvo smo o tome dobili izveštaje iz Lončareve kancelarije u kome je rečeno da je nekoliko terorista ubijeno. Tu informaciju dobili smo takođe i iz kancelarije Boa Pelnasa iz Beograda, koji je informaciju dobio od Šainovića. Tada je KVM pozvan da ode i vidi šta se dogodilo. Mi smo stupili u kontakt sa KVM u Prizrenu i rekli smo im da tamo pošalju nekoliko svojih ljudi. Patrole su otišle na lice mesta i tamo su stigle nekoliko sati nakon samog događaja, očigledno tokom dnevnog svetla. Patrole, odnosno moji ljudi potvrdili su da je u tom području došlo do razmene vatre i činilo se da se to dogodilo još dok je bio mrak, u ranim jutarnjim satima. Moji ljudi su bili odvedeni na tri konkretne lokacije gde su oni videli leševe i dosta opreme. Izgledalo je da je to bila akcija između kolone za snabdevanje OVK koja je ušla u zasedu Vojske Jugoslavije. Na OVK je pucao, oni su se povukli i na kraju u toj zasedi poginula su 34 pripadnika OVK. Primio sam izveštaje da je devet Albanaca, devet pripadnika OVK bilo zarobljeno, a među njima je bila jedna žena. Patrole su fotografisale leševe koji su se nalazili na tri lokacije, ali nisu videle ni znaka od zarobljenika. Zarobljenici su se kasnije ponovo pojavili u

izveštaju. Ali mogu li to za trenutak ostaviti po strani?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, ostavite.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: U to vreme smo zaključili i još uvek verujem u to da je to bila legitimna zaseda, ali mi smo bili donekle zabrinuti da nisu svi od tih 34 ljudi koji su bili ubijeni, bili ubijeni tokom zasede ili oko toga već da je ovo bila posledica naknadne potere i ubistava. Međutim, većina pripadnika OVK koje smo fotografisali nosili su uniforme OVK. Mi smo kasnije dobili informaciju da je u toj koloni za snabdevanje bilo 145 ljudi. I to je bilo u skladu sa brojem ruksaka i drugih stvari koje smo našli na licu mesta. Kasnije su to potvrdile i priče pripadnika OVK koji su bili zarobljeni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 101, Prizren je bio obavešten o ovom incidentu od strane komandanta brigade Božidara Delića.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ovaj komandant brigade je bio neko koga smo mi smatrali čovekom na terenu čije snage su bile stalno u kontaktu sa Oslobođilačkom vojskom Kosova i imale sukobe sa njima. Mi smo smatrali da je on jedan od najposobnijih komandanata brigade. To je bilo teško područje i smatrali smo da on zna svoj posao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: On je imao kontakte sa OVK, a po vašem mišljenju, to je bilo različitog kvaliteta. Šta mislite pod tim?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Pod "kontakt" ja ne mislim na susrete već mislim na borbe sa njima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Dalje istočno, na području Uroševca bio je jedan mnogo niži nivo vojne aktivnosti i snage Vojske Jugoslavije i MUP-a su imale mnogo manje dodira i neposrednog iskustva sa Oslobođilačkom vojskom Kosova. Po mom mišljenju, to je jedan od razloga zašto nam je potpuno izmakao iz ruku događaj u Račku, jer moguće je da komandant na terenu nije

bio toliko iskusan kao čovek u području Prizrena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 102. Istog dana 14. decembra došlo je do pucnjave u srpskom kafiću "Panda" u Peći gde su ubijena četiri srpska tinejdžera, a sedam je ranjeno. Na osnovu iskustva na terenu, kakvo je vaše gledište u vezi sa tim? Kako je došlo do toga?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: U to vreme, dva incidenta su bila povezana od strane posmatrača na terenu. Nismo ih mi povezali već ljudi koji su opisivali šta se dešavalo zato što je do zasede došlo rano ujutro tog istog dana, a kasnije tog istog dana se desio ovaj događaj u Peći. Ja sam smatrao da ta dva incidenta nisu povezana, da je to slučajnost da su se desila istog dana. Jer gledište da je to bio napad OVK kao odgovor na zasedu do koje je došlo na granici 12 do 14 sati ranije, po meni je ukazivao na razvijen nivo komande i kontrole koju oni jednostavno nisu imali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ukratko paragraf 104. Vi ste 15. tražili od Lončara da vam omogući pristup zarobljenicima. On je potvrdio da ih drži, ali vam nije rekao gde i nije vam dao do znanja da će vam biti dozvoljen pristup?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U paragrafu 105 on je optužio Sjedinjene Američke Države (United States of America) da snabdevaju OVK oružjem i rekao da postoje dokazi za to?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Rekao je da je među oružjem koje je nađeno na mestu zasede bilo oružje sa infracrvenim zracima, za noćno gađanje. To je bio sastanak koji je protekao u veoma lošem raspoloženju i došlo je do konfrontacije između Lončara i Vokera, kada je Lončar optužio Sjedinjene Američke Države da snabdevaju oružjem OVK, a Voker, pošto nije imao nikakve veze sa izjavom, sa tim šta je rečeno, to se sve pretvorilo u jedno nadvikivanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 107. Tokom 19. decembra, na sastanku na kom je pukovniku Koturu postavljeno pitanje o oklopnim jedinicama Vojske Jugoslavije južno od Podujeva...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To se odnosilo na jedinicu koja je navodno napustila kasarnu, zbog treninga i pomerila se prvo u jedno malo područje sa zelenilom od niske trave južno od Podujeva, a to je severno od Prištine i onda je bila objavljena odluka da će oni da izvode manevre izvan kasarne na jednom području gde se manevri izvode. Međutim, pošto je celo to područje zapadno od Podujeva bilo poznato kao područje sa selima u kojima su uglavnom živeli Albanci, ja sam u to vreme samo ponavljao da će manevri oklopnim vozilima u tom području da dovedu do problema i da će da bude provokacija i ja sam ih ozbiljno savetovao da to ne rade u događajima koji su usledili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možemo li da idemo malo dalje?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 109. Vi ste 20. decembra pitali Lončara da definiše ograničenja programa za ovu obuku i vi to nikada niste dobili...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ja sam smatrao da ako tim jedinicama treba da se dozvoli da izađu iz kasarne na obuku, onda mi treba da budemo obavešteni gde će da bude ta obuka i koje su granice područja na kojima će ta obuka da se obavi. To je bila uobičajena praksa u normalnom kontekstu i to je bio detalj koji sam ja tražio. I ponavljam, ja to nikada nisam dobio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A nakon toga paragraf 110. Vi ste otputovali u to područje i sreli ste se sa majorom Brankovićem koji je bio angažovan u toj obuci. Pitali ste ga koje su bile granice te obuke i on vam je rekao...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ponavljam, on je pokazao jednu kartu i jednostavno je mahnuo rukom iznad nje i rekao: "Dobro, ovo je područje obuke". Ja sam rekao: "Dobro, to područje

očigledno uključuje i mnoga područja u kojima žive kosovski Albanci. Većina ovih sela su sela u kojima žive samo kosovski Albanci. Ako nastavite sa svojom obukom pored tih sela, onda ima velikih izgleda da ćete isprovocirati incident". On je rekao: "Da. U tom slučaju mi ćemo da iskoristimo naše pravo na samoodbranu" i to je bio kraj tog sastanka.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tokom 24. decembra, paragraf 112, kolona Vojske Jugoslavije, zajedno sa MUP-om je napustila Prištinu.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je bio prvi veliki trenutak kada je značajna vojna snaga izašla iz kasarne u Prištini i krenula ka području zapadno od Podujeva i napala to područje, pozicije koje je prvobitno držala Vojska Jugoslavije u oktobru, a sa kojih se povukla kasnije i onda se OVK infiltrirala u to područje tokom narednih nedelja. Svrha ove kolone je bila da napadne položaje OVK na tim pozicijama, što je i učinila.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 113. Vi ste ih primetili tokom njihovog povratka ka Prištini i vi ste primetili njihovu kolonu.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je bila kolona koja se vraćala u kasarnu na kraju dana i u okviru te kolone su bila vozila Vojske Jugoslavije i vozila MUPa i bila su izmešana i meni se to činilo čudnim u tom trenutku, zbog toga što mi je to ukazivalo na to da su oni jedna jedinstvena celina, a ne jedinice koje su odvojene. Ja bih očekivao da Vojska Jugoslavije bude u jednoj koloni, a MUP da bude u drugoj koloni. Međutim da imate jedno policijsko vozilo, zatim dva vozila Vojske Jugoslavije, pa vozilo policije, to je ukazivalo da oni svi deluju pod jednom komandom, po mom mišljenju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tog dana, vi ste imali sastanak, ili da li je bio sastanak između ambasadora Vokera, zatim Šainovića, Lončara i vas tokom koga je nešto bilo rečeno o daljim vojnim akcijama.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Kao rezultat tog sastanka, odnosno tokom tog sastanka je rečeno da je to poslednja vojna akcija koja će da bude potrebna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Da li ste istog dana imali telefonski kontakt sa pukovnikom Mijatovićem?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Pukovnik Mijatović je bio veza sa policijom i to je bio rutinski telefonski poziv u kome je rečeno: "Da li je potreban redovni sastanak između oficira za vezu?". On je rekao: "Ne, ne, ne. Mi ne treba da imamo sastanak oficira za vezu ovog jutra, jer se ništa ne dešava", a kako je došlo do napada na selo Gornja Lapaštica (Llapashtica e Eperme) u to vreme, a to je samo 30 minuta vožnje na sever, to je bitno narušilo njegov kredibilitet u našim budućim kontaktima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 117. Istog dana je održan sastanak sa Lukićem da bi se uspostavio odnos i da bi se ispitao nivo snaga MUP-a u Mališevu. Vi ste predložili da se broj tih snaga smanji. Kakva je bila njegova reakcija?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Mališevo je bilo daleko na zapadu i tu je bilo veliko prisustvo policije. Mališevo je više ličilo na garnizon nego na policijsku stanicu, i prisustvo tih policajaca u tom broju je na izvestan način odvrćalo Albance da se vrate u to selo. Ja sam pokušavao da ga ubedim da smanji prisustvo policijskih snaga, a način na koji su oni delovali je bio prilično agresivan, na tom području. Lukić je rekao "Ne", on neće smanjiti prisustvo snaga i ja sam dobio čvrst utisak da je to odluka koju je on mogao da donese, znači, on je odlučio da neće, a nije ukazao na to da je to predlog koji je došao sa višeg nivoa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 119. To je prvi sastanak koji ste vi imali sa Vokerom i OVK. Mislim da je to bilo uveče?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je bilo po podne 25. decembra, kada je situacija ponovo postala napeta i zapaljiva. Voker i ja smo otišli u Podujevo i Voker je odlučio da će otići lično da se vidi sa lokalnim komandantom OVK-a, što je bilo udaljavanje

od onoga šta je bila praksa do tog trenutka. Dakle, mi smo otišli u selo u kojem je bio OVK i došlo je do sastanka. To je bio trenutak u kojem smo počeli da ostavljamo oficire za vezu sa OVK da bismo mogli da brže komuniciramo sa njima koristeći svoje komunikacije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 120. Vi pominjete 29. decembra 1998. godine, izveštaj o situaciji koji, ja mislim da mi, zapravo, nismo izneli pred Sud, ali vi ste ga, zapravo, videli, zabeleženo je da je situacija bila mirna, kada je, zapravo, bilo pet ubistava i vi kažete da to treba uporediti sa onim šta se desilo mesec dana ranije, kada bi jedno ubistvo izazvalo interesovanje.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ja mislim da je ovo jednostavno samo komentar, gledajući unazad ka tom vremenu, da je ono na šta se posmatralo kao na gotovo uobičajenu stvar krajem decembra, bilo veoma ozbiljno i sa više nasilja nego što je to bila situacija samo oko tri nedelje ranije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 121. Šainović je viđen u Prištini, ali nije uspostavio kontakte ni sa vama, ni sa KVM?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, odnosno ne. Meni je Lončar rekao da često mora da se sastaje sa Šainovićem i u roku od sat da ću možda ponovo da ga vidim. Ako bih ga ja video, on bi rekao da je video Šainovića, što je jasno ukazivalo da Šainović nije bio u Beogradu već u Prištini, ali Šainović nije nikada iskoristio mogućnost da se sretne sa Vokerom ili da direktno razgovara sa Kosovskom verifikacionom misijom. Lončar je i dalje nastavio da bude posrednik.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A onda su odnosi konačno prekinuti između Šainovića i Vokera nakon Račka. Sledeći dokazni predmet, molim vas, tabulator 7. Generale, moraćemo da se pozabavimo dokaznim predmetima koji će, svakako, da ostanu kod Pretresnog veća da bi ga sagledalo brzo kao i mi, zbog toga što oni mogu da oduzmu mnogo vremena. Ovo je dokument koji, mislim, niste videli?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je tačno. To je srpska verzija izveštaja sa jednog od sastanaka između generala Ločara i mene u decembru. Ja sam ga video pred sam Uskrs, ali sećam se tog sastanka i mislim da je značajan aspekt ovog sastanka bio taj da je u njemu verno zabeleženo da sam ja u toj fazi događaja upotrebio reči "neproporcijalna upotreba sile" kada smo raspravljali o akcijama jugoslovenskih snaga u području zapadno od Podujeva. Ja sam to uradio zato što je već bilo slučajeva kada su snage Savezne Republike Jugoslavije koristile teško naoružanje protiv sela za koja smo znali da su u njima bili civili i bilo je situacija kada su korišćeni i teški minobacači i tenkovi. Drugim rečima, tenkovske granate od 100 milimetara su ispaljivane kroz njegovu glavnu cev, umesto da se koriste obični mitraljezi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, mi vidimo pet redova od dna prve stranice, da vi pominjete "neproporcionalnu upotrebu sile" i da li vi smatrate da je ovo verna zabeleška tog sastanka?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, svakako.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Da li ste dobili neko odobrenje da posetite zarobljenike?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ne. Redovno smo slali zahteve da stupimo u kontakt sa pripadnicima OVK, sa tih devet zarobljenika koji su bili uhvaćeni u zasedi na granici, tražeći da odemo i da ih vidimo i proverimo u kakvom su oni stanju i ti su nam zahtevi bili konstantno odbijani.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 125. Pošto su se stvari pogoršavale, mi smo sada na kraju decembra, u Podujevu, jedan stariji Srbin je bio pogoden, zar ne?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je dovelo do razgovora u Vokerovoj kancelariji između Lončara i Kotura, kako da se preuzme telo. Mi smo bili zabrinuti zbog toga zato što se radilo o selu gde su pretežno bili Albanci, tako da smo bili zabrinuti da ako velike policijske i vojne snage budu poslate u selo, prisustvo vojske može da pogorša situaciju. Koliko se sećam, taj Srbin

je pucao na Albance, a onda su oni pucali na njega i radilo se o lokalnom incidentu. Postojao je plan koji je Lončar opisao, govoreći da će možda petnaestak vozila različitih tipova da bude poslato da pokupe telo, a mi smo se zalagali za to da bi manja delegacija bila manje provokativna i da će na taj način incident da se reši mnogo brže. Mi smo smatrali da je postignut sporazum da se ovo telo preuzme, što je bilo veoma važno, na jedan prilično umeren i diskretan način i mi smo razgovarali o stvarima kao što su, tačno koliki broj vozila će biti, koje će vozilo da bude na čelu kolone, da li će to da bude naše ili slično, za šta smo mi smatrali da bi bilo potrebno. I dok smo mi razgovarali, zazvonio je telefon i rečeno nam je da je, u stvari, operacija već započela onako kako je prvobitno bila zamišljena, da je veliki broj policajaca u oklopnim vozilima ušao u selo i da je usledila borba iz vatrenog oružja. Voker je zbog toga izgubio strpljenje sa generalom Lončarom i u suštini je rekao nešto kao "Kakva je svrha da mi pokušavamo da razradimo sve ove detalje, da bismo smanjili nivo nasilja, a, u stvari, operacije se već odvijaju iza naših leđa?". Na sastanku je došlo do rasprave. Kotur, u vreme dok smo svi mi napuštali sastanak, okrenuo se ka meni i rekao: "Policija, jednostavno treba im verovati", i rekao je: "Dakle, leva ruka ne zna šta radi desna ruka". Lončar je bio nepopustljiv u tome da policija koristi svoj sopstveni komandni lanac, međutim, moj utisak je bio da to u stvari nije bilo tako.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zato što bi to zahtevalo nezavisnu akciju od strane komandanta policije?

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da. Stvar je bila u tome da je sve bilo urađeno u prisustvu Vojske Jugoslavije koji su rukovali teškim naoružanjem na visokom terenu. Prema tome, izvršavanje takve operacije bez znanja i saradnje onih ljudi koji su bili tu da ako je bilo potrebno da pruže podršku iz teškog naoružanja, bilo bi nešto što je sasvim neuobičajeno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste imali pet ili šest dana odsustva između 30. decembra i 6. januara 1999. godine. Molim vas da pređemo na sledeći dokazni predmet, tabulator 8, dokazni pred-

met Tužilaštva pod brojem 1.567. Ovo je dnevni izveštaj OEBS-a, u kome se rezimiraju aktivnosti dana dok ste vi još uvek bili na odsustvu, ali bez obzira na to, da li možete da nam pomognete oko ovoga?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovde se posebno radi o regionu Račka.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ovaj izveštaj je prvi pokazatelj u jednom izveštaju OEBS-a da policija pojačava aktivnosti u predelu Račka i konkretno se spominje posmatrački punkt u bolnici za mentalno obolele koja je gledala na polja zapadno u predelu Račka, kao i na put koji je išao zapadno od Štimlja (Shtime) ka Suvoj Reci (Suhareke), kroz visoravan Dulje (Duhel), što je bilo područje gde je dolazilo do sukoba između UČK i jugoslovenskih bezbednosnih snaga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja mislim da mi još uvek nismo imali nikakvo svedočenje o Račku. Vaše će da bude prvo.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi ćemo, kada budemo videli planove, bilo preko vas ili bilo preko nekog drugog svedoka, uvideti da je bolnica za mentalno obolele na značajnom položaju na tom putu, zar ne?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ona je na jugozapadnom obodu Štimlja. I ako pogledate zapadno od te bolnice za mentalno obolele, možete da vidite otvorena polja na zapadu i ako onda krenete južno putem, to će da vas dovede do ulaza u Račak.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeći dokazni predmet, molim vas, tabulator 9. Još jedan izveštaj OEBS-a tri dana kasnije, za 6. januar, a koji pokriva i 5. januar.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ovo je prvi izveštaj u kome se pojavljuje izveštaj o policajcu koji je nosio sivi kombine-

zon u predelu Dečana. Takođe ovde se prvi put pominje jedinica specijalne policije za koju mi smatramo da je krajem januara izvršila akciju u Rogovu (Rogove). Takođe se u vezi Račka ovde govori o stanju po pitanju hrane i kaže se da je to stanje bilo kritično i to se odrazilo u mojim razgovorima sa UNHCR-om (United Nations High Commissioner for Refugees) koji su u taj kraj dostavili nešto hrane u nekoliko navrata tokom ovog perioda.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas, da pogledate stranu 2 tog dokumenta. To je paragraf koji se odnosi na oblast Peći.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je alternativna odeća MUP-a, jedan policajac je viđen kako nosi sivi kombinezon.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Paragraf 137. Vi ste, 8. januara počeli da primete izveštaje o barikadama na putevima.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ovo je bila prva akcija u kojoj su učestvovali srpski civili u predelu južno od Prištine, prema jugu i jugozapadu. Ove barikade koje su postavljali lokalni stanovnici koji su nosili maske na licima, presekle su sve veze između Prištine i bilo kog područja na jugu. Tako da su time presečene sve veze između Prištine i Skoplja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Objašnjenje paragrafa 138, šta podrazumevate pod "zvanične vlasti"?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je opisano kao sponšana demonstracija civila koji protestuju zbog toga što Vlada ne preduzima mere protiv OVK. Otišao sam da vidim tačno šta se dešava na terenu i zatekao sam srpske paravojne snage koji su se vozili u "golf" (Golf) vozilima unaokolo i koji su na licu imali crne skijaške maske i nosili su "kalašnjikove" (kalashnikov). Oni bi odlazili u neki kraj, onda bi nagovarali lokalno civilno stanovništvo kako bi ih ubedili i naterali da postave barikade. I to postavljanje barikada, organizovanje takvog postavljanja je nešto šta sam ja video na par

lokacija. Ono šta je zanimljivo je bilo to da je to bio jedan od retkih trenutka kada su građanski neredi bili u toku, a da nije bilo policije da se time pozabavi, zato što je obično bilo dovoljnog policijskog prisustva koje bi moglo da se pozabavi sa bilo kakvim građanskim neredima, ali policija je primetno bila odsutna u tom trenutku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 140. Mislim da ne moramo time da se bavimo. Pređimo na paragraf 141 od 8. januara, za vreme sastanka sa Lončarom.

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da, ovo je bio jedan redovni sastanak koji sam održao sa Lončarom i tokom tog sastanka došlo je do telefonskog poziva koji je Lončar primio i onda je rekao: "Došlo do jednog incidenta". I neposredno nakon toga u sobu je ušao pukovnik policije, pukovnik Mijatović i rekao da su upravo ubijena tri policajca u kraju Dulje koji se nalazi na visoravni između Suve Reke i Štimlja i da je tokom dana došlo do zasede, napada na jednu policijsku patrolu i da su u toj zasedi poginula ta tri policajca. Ovo je važno zato što se radilo o najvećem napadu protiv policije od strane OVK tokom dana koji smo ikada videli i sigurno se radilo o ozbiljnoj eskalaciji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da pređemo na sledeći dokazni predmet, a to je tabulator broj 10, to je dokazni predmet Tužilaštva broj 1580, dokument koji ste vi tek nedavno videli?

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da. To je opis tog sastanka. I kao što ste rekli, ja taj dokument nisam video pre Uskrsa ove godine, ali svrha sastanka je bila da se razgovara o barikadama koje su postavile paravojne snage.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da ne bismo išli prebrzo, samo vas na to podsećam i molim da prvu stranu dokumenta stavite na grafo-skop, malo niže na stranici vidi se vaše ime i zabeležno je da ste vi izrazili zabrinutost zbog tih barikada. Možete li da pratite?

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da. Sledeća stvar koju sam pokrenuo na sastanku bila je da smo dobijali dokaze od naših ljudi na terenu da je jugoslovenska armija pljačkala imovinu prili-

kom pretrage terena. Ja sam rekao da to nije prihvatljivo i da će to njihovim snagama doneti lošu reputaciju i da je potrebno sprovesti istragu i izdati pravilna uputstva da se tako nešto spreči. Onda smo razgovarali o broju pripadnika Vojske Jugoslavije koji su bili van kasarni i ja sam rekao da je prvobitni sporazum, što se nas tiče, bio nešto čega smo se mi još uvek pridržavali. Po tom sporazumu bilo je dozvoljeno da tri čete budu na pozicijama, ali područje južno od Podujeva sada je bilo uspostavljeno kao četvrta lokacija na kojoj je bilo snažno prisustvo pripadnika Vojske Jugoslavije izvan kasarne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možemo li sada da pređemo na stranu 5 ovog dokaznog predmeta. Ovaj sastanak je bio prekinut, zar ne?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. I to je bio trenutak kada...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 6?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, šest. To je bilo tokom razgovora. "Tokom razgovora, Lončar je preko telefona primio informaciju da su tri policajca bila ubijena, dva ozbiljno ranjena, između Suve Reke i Štimlja. Lončar je sa zabrinutošću rekao 'da ćemo da koristimo tenkove i vojsku, a ne policiju, u našoj potrazi za ubicama kako bismo ih pronašli'. Vredno je da se podvuče da je to ono šta je bilo rečeno. Ja nisam konkretno reagovao na to zbog toga što je on očigledno bio potresen, tako da nisam to shvatio kao izjavu o namerama već pre da će oni, zbog toga što je to bio veoma ozbiljan incident, da preduzmu sve potrebne mere da uđu u trag ubicama. I po meni to je bila prirodna reakcija u tim okolnostima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što završimo sa ovim dokaznim predmetom, pogledajte malo niže na toj istoj strani i tu stoji da ste vi imali iskustvo koje je interesantno. Ili možda nešto drugo da pogledate nakon tog događaja šta su drugi ljudi pisali o vama. Vidite ovde njihova zapažanja da ste vi koristili KVM u nameri da biste došli do unapređenja, nešto u tom smislu.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da ne morate previše da protestujete u vezi sa tim kao general-major u to vreme, već nam samo recite kakva je bila njegova pozicija.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Dakle, ja mislim da je moja reakcija na ovo bila da sam bio donekle uznemiren, budući da sam zapravo bio na Balkanu 22 od prethodnih 28 meseci, od oktobra 1996. godine. Smatrao sam da sam bio tu zbog toga što me je OEBS poznao i verovao mi kao nekome koji je bio sasvim vičan u kontaktima sa civilnim organizacijama. Ja sam u to vreme osećao da sam bio osetljiv prema lokalnoj situaciji i smatrao sam da treba da preduzimamo sve moguće mere kako bi se sprečilo da situacija izmakne kontroli. I zbog toga sam ja bio spreman da se priključim ovoj misiji u roku od samo šest sati, u trenutku kada sam mislio da ću da dobijem normalan profesorski posao. Tako da ja nisam delio to mišljenje u vezi sa unapređenjem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pređimo sada na paragraf 143 i na sledeći dokazni predmet što je tabulator 11, predmet Tužilaštva broj 2.794. Radi se o saopštenju za štampu koje je izdato, a koje je osuđivalo taj prekršaj prekida vatre.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ovo je važno, zato što se vrlo često tvrdilo da mi nismo osuđivali akcije pobunjenika kada bi oni vršili akcije, već da smo samo osuđivali akcije jugoslovenskih snaga. Ja mislim da je to sasvim jasno pošto ovde stoji da se oštro osuđujemo neprihvatljivo kršenje prekida vatre u kome su ubijena tri policajca. I dole niže se kaže: "KVM smatra da takva kršenja prekida vatre podrivaju političko rešenje sukoba". Tako da ja mislim da se radilo o vrlo jasnoj izjavi koja nikako nije imala simpatije prema pobunjenicima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nakratko samo da se pozabavimo pregovorima, paragraf 144 oko zatvorenika VJ tokom narednih pet dana. Ja mislim da ne treba da idemo u detalje.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ja mislim da je poenta ovde bila u tome da smo mi uložili dosta napora da obezbedimo oslobađanje osam vojnika VJ koji su bili zarobljeni od strane OVK. Bilo je mnogo trenutaka kada smo mislili da će vojska i policija da napadnu položaje. Mi smo se bukvalno postavili između dve strane i pokušali smo da pregovaramo i smirimo situaciju putem razgovora. Ja sam spavao na podu svoje kancelarije tri noći da bih bio tamo ako bi stizale telefonske poruke i, na kraju, nakon veoma iscrpnih pregovora, uspeali smo da obezbedimo da tih osam vojnika bude pušteno i mogli smo da ih onda odvedemo sa planine i da ih vratimo njihovim porodicama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeći dokazni predmet, molim vas, tabulator 12, broj Tužilaštva 1.582. Samo da se pozabavimo sa strukturom izveštavanja, postojali su dnevni izveštaji, a takođe su postojali i sažeti periodični izveštaji. Da li je to tačno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ovaj periodični izveštaj se zapravo bavio sa određenim pitanjima opisujući prvo sastanak između glavnog zamenika šefa misije Kelera (Gabriele Keller) koji je bio francuski zamenik šefa misije, Vokeru i zamenika podpredsednika vlade Šainovića u kome se vidi koliku je jaku svakodnevnu kontrolu Šainović imao. Mi smo takođe u ovome opisivali stanje snaga VJ izvan kasarni, što je odgovaralo veličini šest četa, iako je naš sporazum dozvoljavao da izvan kasarni budu samo tri čete.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možemo li to da nađemo u ovom dokumentu?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Možete. Pogledajte paragraf 4, drugi paragraf podparagrafa 4, kaže da patrole KVM izveštavaju o razmeštaju VJ veličine bataljona u predelu Podujeva. Taj razmeštaj veličine bataljona, pod kojim bismo mi podrazumevali oko tri čete, bio je prisutan pored one tri čete koje su bile dozvoljene. Dakle, te tri plus originalne tri sačinjava tih šest četa na koje sam ja mislio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I na zadnjoj strani tog dokumenta stoji da je KVM bila na koti 682 u to vreme.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 149. U njemu se govori o razmeni osam pripadnika VJ za devet pripadnika OVK.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. U to vreme tenzije su se smirile. I moglo se reći da je došlo do početka nagoveštaja toga da se snage MUPa i VJ vraćaju u kasarne, pogotovu u području Mitrovice. Prema tome, mi smo u to vreme to shvatili kao jedan ohrabrujući znak. I to je bio rezultat teških pregovora na samom terenu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Međutim, vi ste primili izveštaj koji je verovatno bio malo manje ohrabrujući ili čak obeshrabrujući.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je bio telefonski poziv od američkog vojnog atašea u Beogradu koji je javio da je primetio jednu naoružanu kolonu na glavnom putu Beograd - Niš koja je u tom trenutku prošla Niš i nalazila se na 20 milja od Kosova. To je izazvalo zabrinutost kod nas zato, jer je to došlo u trenutku kad smo se nalazili usred našeg pokušaja da izbacimo osam vojnika VJ sa vrha brda gde su ih držali pripadnici OVK. Mi smo se bojali da bi to moglo ozbiljno da zakomplikuje situaciju, ukoliko bi izvan Kosova počele da stižu dodatne snage. Ja sam to spomenuo generalu Lončaru i on me je uverio da ta kolona neće preći na Kosovo. Ja sam rekao: "Dobro ali time ne šaljete dobru poruku što takve vrste jedinica razmeštate tako blizu Kosova u trenutku kada mi pokušavamo da ovu situaciju razrešimo pregovorima".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeći dokazni predmet, ja mislim da mi nećemo da gledamo posebno ni jedan njegov deo, je dokument od osam strana, tabulator 13, predmet Tužilaštva 2.795. To je izveštaj o zasedi i o naknadnom incidentu uzimanja taoca od 8. i 9. januara. On daje hronologiju zarobljavanja i pregovora o oslobađanju osam vojnika VJ koji smo mi ovog jutra imali u sažetku zbog

toga što mi želimo da se time pozabavimo na takav način. Ko je pripremio taj izveštaj, generale?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Taj izveštaj je pripremio jedan od oficira za vezu koji je radio direktno za mene i bio je pripremljen na osnovu moje instrukcije zbog toga što je bilo važno da mi podsetimo sebe na hronologiju ove stvari, zbog toga što smo u tom trenutku bili već prilično umorni i sasvim iskreno, postojala je opasnost da ćemo da zaboravimo gde smo stali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako su nam potrebni detalji o razmeni, verovatno možemo da ih nađemo u tom dokumentu.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ja se sećam da sam ga u to vreme koristio kao podsetnik i taj smo dokument stalno ažurirali kako su događaji tekli i ovo je sada konačna verzija tog dokumenta. On odražava naše mišljenje o situaciji na terenu u to vreme.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokazni predmet iz tabulatora 14, to je dnevni izveštaj od 11. januara, ali pokriva događaje od 10. januara. Sada, pasus koji nas posebno zanima je onaj u kojem se spominje borbeni potencijal snaga VJ i MUP-a. Možete li to da pronađete?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Mislim da to treba da bude u proceni, u poglavlju o proceni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, na prvoj strani stoji: "Napetosti u području Štimlja su i dalje visoke kao rezultat dve zasede".

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, oprostite. Našao sam ga sada. "Napetosti u području Štimlja su i dalje visoke kao rezultat dve zasede nad patrolama MUP-a u zadnja tri dana. Jake snage vojske i MUPa su i dalje u tom području. Izveštaj o pojačanoj logističkoj podršci Vojski Jugoslavije koja je pristizala u to područje ukazivala je na to da je VJ bila "obnovljena", što je po mom mišljenju značilo spremna da ostane raspoređena na jedan duži vremenski period. A zatim Peć, tu je situacija različita. U izveštaju se takođe opisuju mesta gde je KVM, pokušavajući da istraži događaje, naišla na pokušaje da joj se ograniči sloboda kretanja. I, ponovo, to je

jedan od ranijih nagoveštaja toga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeći dokazni predmet, molim vas. To je tabulator 15, dokazni predmet Tužilaštva sa referencom 1.584. To je jedan kratak dodatak dnevnom izveštaju.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ovo je jedan izveštaj koji nije bio redovno sastavljan, koji smo sastavljali samo onda kada smo osećali da je potrebno da jednostavno sve obavestimo o promenama bezbedosne situacije i budući da su Vojska Jugoslavije i MUP pojačavali svoje aktivnosti, mi smo podelili ovaj izveštaj kako bismo bili sigurni da svi znaju za to.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 16. Ovo je predmet Tužilaštva broj 1586, koji se bavi sastankom između vas i generala Lončara od 11. januara.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Moram da ponovim, da je ovo dokument koji ja nisam video sve do marta ove godine, ali on opisuje naš poslednji sastanak tokom petodnevnog procesa da se osam vojnika spusti sa vrha brda. I ponavljam, ovde se vidi da je sve bilo rađeno po zahtevima potpredsednika Vlade Šainovića.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da je to na strani 2 i nastavlja se takođe i na stranu 3. Da li je to tačno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Želeli smo da razrešimo problem na miroljubivi način, na način koji je bio dogovoren juče u razgovoru između potpredsednika Šainovića, Kelera i Hila, a Hil je bio američki ambasador.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Dokazni predmet, tabulator 17. Ovaj izveštaj pokriva period za 12. januar, u našem izveštaju od OEBS-a.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Suština ove beleške je u tome da su patrole Kosovske verifikacione misije iz Prištine i Prizrena potvrdile prisutnost Vojske Jugoslavije u području Štimlja i primetile su pokrete oklopnih vozila, uključujući tenkove.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Strana 2, paragraf 4. Znači ovo je sve bilo u danima koji su prethodili Račku. Da li je tako?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je tačno, da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li se sećate da li je OEBS u to vreme bio zabrinut i u kolikoj meri?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. U to vreme mi smo uspeli da pokrijemo područje na zapadu, tri opštine na zapadu, a to su bila područja gde su tokom leta bile vođene najžešće borbe. Mi nismo imali velike snage u ostalim delovima Kosova, u istočnom Kosovu, zbog toga što to nije bilo područje gde je ranije bilo velikih problema ili gde je bio prisutan veliki broj pripadnika OVK. I kako smo izgrađivali misiju, tako smo povećavali broj naših ljudi na terenu i u drugim područjima po redosledu prioriteta. Područje Račka i Štimlja još uvek nije bilo područje gde smo imali značajan broj naših ljudi. No kako su se stvari u tom području pogoršavale, tako smo tamo razmestili više naših ljudi, ali ovo se dogodilo u jednom području koje nismo tako dobro pokrili kao što je bilo pokriveno područje na zapadu, područje oko Peći i Dečana, jer su tamo problemi ranije bili najgori i zato smo tamo na samom početku razmestili najveći broj naših ljudi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeći dokazni predmet je tabulator 18. Još jedan sastanak, ovog puta to je bio sastanak koji su zabeležili Srbi. Vi taj izveštaj niste videli sve do nedavno.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ovo ponovo opisuje situaciju od 11. januara kako ju je video jedan drugi pripadnik Kosovske verifikacione misije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi niste bili prisutni na ovom sastanku?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je bio Nikolajev (Nikolaev)?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Mislim da je jedina korist izveštaja u tome što opisuje situaciju od 11. januara na način na koji su je videli drugi, a ne samo ja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je to u skladu ili nije u skladu sa vašim zapažanjima?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je sasvim u skladu sa mojim zapažajima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, možemo da ga koristimo za proveru, ukoliko za tim bude potrebe. Paragraf 160. Devet zarobljenika OVK, ja mislim, posetio je vaš zamenik ili jedan od vaših oficira za vezu, Caglinski (Richard Caglinski)?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Iako ćemo mi možda to da čujemo od gospodina Caglinskog lično, kako je njegov izveštaj vama izgledao?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ovo se odnosilo na devet pripadnika OVK koji su bili zarobljeni u decembru u zasedi na granici. Tokom januara rečeno nam je da oni sada mogu da se vide i identifikuju i da sa njima može da se razgovara pod uslovom da to učini neko ko će da bude u potpunosti diskretan. I zato sam poslao Ričarda Caglinskog, koji je bio neko sa kim sam dnevno sarađivao. Caglinski je odmah oputovao u Niš i tamo je video tih devet zatvorenika. Oni su naveli i to je bila potvrda onoga šta smo mi do tada saznali, da su oni bili deo kolone za snabdevanje OVK koja je prebacila materijal za snabdevanje iz Albanije (Albania) na Kosovo. Oni su izjavili da su bili regrutovani nevoljno i da su otišli u Albaniju i da su imali samo dva dana obuke pre nego što su bili poslati u misiju za snabdevanje. Oni su bili naoružani, ali nisu bili dovoljno obučeni da bi znali kako da upotrebe svoje oružje, tako da kada su usred noći upali u zasedu, oni su jednostavno bacili oružje i počeli da beže. Razgovor koji je Caglinski vodio sa njima, a koji je bio konzistentan, rečeno mu je da je, otprilike, njih 90 pobeglo i da ih je otprilike 40 bilo ubijeno ili zarobljeno. Caglinski je kasnije ponovo

posetio te zatvorenike I, naravno, oni su na kraju bili pušteni kao odgovor na puštanje osam vojnika VJ koje je usledilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To se desilo nakon Račka, zar ne?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Meni je zapalo za oko to i bio sam iznenađen da medijima nije razjašnjena činjenica da su ti zarobljenici OVK bili veoma nevoljni i nisu bili opisani kao takvi, zbog toga, po mom mišljenju, što bi u velikoj meri nanelo štetu imidžu OVK, odnosno Albanaca u to vreme. Međutim, mediji su u to vreme, čega se, siguran sam, možete podsetiti, prezentovali sliku da se snage VJ bore protiv jednog neverovatno jakog neprijatelja, a ne protiv grupe preplašenih dečaka.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 19, to je izveštaj OEBS-a za 13. januar. Zanima nas da vidimo kako su se stvari razvijale u području Račka.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: U Štimlju, da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To vam je na drugoj stranici, ja mislim, "humanitarne aktivnosti", drugi paragraf.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Našao sam. To je Regionalni centar u Prištini, njegovi pripadnici su posetili sela u području Štimlja nakon izveštaja da su stanovnici tih sela napustili sela i otišli u brda. Verifikatori su pronašli 50 ljudi u Belincu (Belince), 350 u Račku i 680 u Malopoljcu (Mallpolc), sve je to u području u blizini Štimlja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je činjenica da je toliki broj ljudi pobeo u brda izazvala zabrinutost kod OEBS-a ili je to bila neka vrsta standardnog ponašanja?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Pa u tom trenutku to je bilo sasvim normalno. Kada su jugoslovenske snage preduzimale veće aktivnosti, stanovnici su se povlačili iz svojih sela i potražili bi utočište u susednim selima. To se dešavalo ranije, to se dogodio u leto, i to je bilo relativno uobičajeno. Naravno, to jeste bila osnova za zabrinutost, zbog toga smo mi svo vreme razgovarali

sa UNHCR-om, prosleđivali smo im tu vrstu informacija kako bi im oni mogli da obezbede pomoć u hrani i drugu pomoć.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na istoj strani, drugi red u sekciji o "Bezbednosnoj situaciji", spominje se tenk koji je ispalio 50 do 60 granata. Ponovo, da li vas je to zabrinjavalo ili ne?

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da. Tenk obično nosi 40 do 50 granata i ako tenk ispali 50-60 granata, to onda znači da oni rade nešto više od jednostavnog odgovora u nekoj situaciji ciljanim projektilom. Prema tome, ponovo, meni je to ličilo na neproporcionalan odgovor na vatru ispaljenu iz lakog naoružanja. Ponovo, moglo bi se reći da, ako ste videli tačno odakle je osoba pucala na vas i vi imate tenk na raspolaganju, vi bi ste mogli da ispalite samo jednu granatu ka toj poziciji, ali ispaliti celu zalihu granata iz vašeg tenka u tom pravcu, to je veoma, veoma neproporcionalan odgovor i to ne bi bilo dozvoljeno ni u jednoj normalnoj bezbednosnoj situaciji koja je meni poznata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Paragrafi 165 i 166. Vi ste 13. januara otišli u OVK logor u Starom Trgu (Stariterg), čekajući Vokera i tamo je bila održana konferencija za štampu.

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: To je bilo u vezi sa puštanjem osam vojnika Vojske Jugoslavije i ja sam upravo objasnio mehanizam koji je funkcionisao, kada smo mi bili na jednom mestu, a Voker je bio na drugom i svi mi smo bili u međusobnom telefonskom kontaktu, dok je oslobađanje osam vojnika Vojske Jugoslavije bilo finalizirano.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovde se navodi vaš pristup, kada je žena iz OVK, koja je bila ili portparol ili neki zvaničnik, pokušala da opiše te ljude kao ratne zarobljenike, govoreći da prema njima treba korektno postupati. Vi ste upotrebili drugu terminologiju i rekli ste da su oni bili vojnici koji su bili zadržani u pritvoru?

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da. Nisam hteo da ja budem citiran kao da sam se složio sa time da su to bili ratni zarobljenici, zbog toga jer to bi onda dalo jednu dodatnu karakteristiku

sukobu za koji sam mislio da to ne bi bilo opravdano u toj fazi. Ja sam samo rekao da su oni bili vojnici koji su bili u pritvoru ili zadržani tamo protiv njihove volje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I u paragrafu 167, vi ste mogli da vidite kada su ti vojnici bili pušteni i izgledali su kao da su bili napadnuti, sa modricama po telu i oko očiju i pokazujući da su bili užasnuti situacijom u kojoj su se bili našli?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Oni su svakako bili jako uplašeni, i tek kada smo mogli da im kažemo da smo tu da ih odvedemo, oni su počeli da shvataju da više neće da im se naudi ni na koji način.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Dokazni predmet 20, pardon, tabulator 20. Tu je izveštaj OEBS-a koji želimo da pogledamo, samo jedan red koji nije dobro kopiran, ali mislim da ćete na osnovu konteksta moći da kažete šta se tu govori.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ovaj rezime počinje: "Generalno, to je bio miran dan. Bilo dosta uticaja Vojske Jugoslavije u našem području odgovornosti, zato što je bile proslave srpske nove godine", mislim da je to to. Međutim ako se vidi datum dokumenta, a to je 14. januar i primećujem da smo mi tada mislili da je bio miran dan, što pokazuje da nije bio konstantan krešcendo (crescendo) u području Štimlja i Račka. Stvari su se dešavale svuda i mi smo na to reagovali, a među tim događajima, događaji u Štimlju i Račku bili su samo jedan deo opštih događaja, ali očigledno na njih nismo gledali kao nešto na šta treba da se fokusiramo u našoj aktivnosti u toj fazi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragrafi 169 i 170, možda možemo da ih obradimo na taj način, a to je da je 15. januara vama bio donet izveštaj tokom sastanka, da su se desile loše stvari u području Štimlja. Vi ste poslali Mezoneva (Joseph Omer Michel Maisonneuve) da to ispita i dobili ste izveštaj da su članovi KVM bili ranjeni u području Dečana, gde je na njihovo vozilo pucano, tako da ste vi

morali da odete i pozabavite se ovim hitnim slučajem.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To su bila dva potpuno odvojena incidenta, jedan na području Štimlja, a drugi mnogo bliže mestu gde smo mi bili u Peći, u Dečanima. U to vreme sam ja poslao Mezoneva, čija oblast nije bila Štimlje, ali je bila neposredno iznad njegove oblasti, tako da je poznao to područje dosta dobro. I ja sam ga zapravo poslao da vidi šta se dešavalo u Štimlju, a ja sam otišao i pokušao da rešim taj drugi incident do kojeg je došlo kasnije kada su naša dva čoveka ranjena u Dečanima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokazni predmet 21, zapravo tabulator 21, molim vas. Ovo je ponovo dokument na jednoj strani koji predstavlja saopštenje za štampu OEBS-a a koje se bavi sa namernim pucanjem na vaša vozila u Dečanima 15. januara i navodi kako su to bile snage OVK na tom području koje su priznale da su njihove snage bile odgovorne za pucnjavu i ranjavanje i da se to dogodilo zbog nesporazuma.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ovo se pojavilo nešto kasnije, kao što vidite, to je bio 21. januar. U vreme kada su naša dva čoveka bila ranjena, nije bilo jasno ko je to počinio. Ja sam bio vrlo sumnjičav, sumnjao sam na sve u toj fazi, tako da sam bio prilično uveren da bi to mogla da bude bilo koja strana u ovom konkretnom sukobu i rezultat toga je bila rasprava sa OVK i oni su na kraju priznali da su to zaista bili njihovi ljudi. I na kraju smo im rekli: "Dakle, vi to treba da priznate javno" i dali smo im jedan dan da oni to javno izjave, a oni to nisu bili u stanju da urade. I onda smo u tom trenutku mi izdali saopštenje u kome smo rekli da se to desilo i da je OVK odgovoran za to, ali trebalo nam je pet dana da to utvrdimo. Svakako, dok se to odigravalo, dešavale su se i druge stvari na drugim mestima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 172. Tokom 15. januara Caglin-ski i ostali su vodili razgovore sa MUP-om u području Dečana.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je zapisnik o pucnjavi i ranjavanju ova dva verifikatora i ja mislim da sam o ovome već sve dovoljno detaljno rekao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U paragrafu 173 dolazimo do samog Račka.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ono šta se desilo 15. januara bila je, po svemu sudeći, ofanziva na selo i prema informacijama koje ste vi dobili, tenkovi i prage Vojske Jugoslavije su primećeni na brdima oko sela.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je bila operacija koja je počela ujutro 15. i bilo je pucnjave, ne samo na Račak već i na nekoliko drugih sela u tom području. Prvo su u pucnjavi učestvovali tenkovi i prage, a to su protivavionska artiljerijska oružja i to teški protivavionski topovi koji se koriste sa zemlje i sposobni su za vrlo brzu rafalnu paljbu. I njima sa pucalo na Račak i druga sela u tom području. Čini se da su oni koji su bili u okolini i koji su to opisivali da je Vojska Jugoslavije pucala sa brda, a policija, dakle MUP, išli su kao pešadijske snage na terenu. A to se može uraditi samo ako su ljudi koji idu kao prethodnica sigurni da oni koji ih pokrivaju vatrom su u celosti svesni vaših akcija na terenu. Dakle, to zahteva veliki nivo koordinacije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U zavisnosti od toga koliko ću imati vremena, ja ću možda da tražim od vas da pogledate jednu veliku specijalnu mapu koja je pripremljena. Ne toliko mapu, koliko fotografiju, ali u ovom trenutku pokušavamo da prođemo kroz sve ovo što brže, u tabulatoru 22, zapravo to je deo gornjeg levog dela koji nas zanima, budući da se na njemu vide uporedne pozicije u odnosu na Uroševac.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ovde je Uroševac, a ovde je Štimlje. Možete da vidite dva puta koji se susreću u Štimlju, a onda put koji ide na zapad prema visoravni Dulje i Suvoj Reci. Račak je jugozapadno i ofanziva do koje je došlo je bila takva da

su tenkovi Vojske Jugoslavije i prage bili raspoređeni na istočnom obronku sela na izdignutom terenu i onda su bili okrenuti prema zapadu. Snage Vojske Jugoslavije su bile paralelno sa glavnim putem na severu, a seljaci su bili na liniji severozapad ka jugoistoku u odnosu na rub ovog izdignutog terena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda ćemo moći da pomognemo Pretresnom veću čak i danas sa mapom većih proporcija. Vama je Mezonev podneo izveštaj, a govorim o paragrafu 175, šta je on zapazio po njegovom dolasku u Račak?

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Mezonev se odvezao direktno u Račak i trebalo mu je nešto malo više od sata da od mene stigne tamo krajem poslepodneva i video je da se Vojska Jugoslavije povlači sa tog područja. On je ušao u selo i tamo su mu seljani rekli da ima nekoliko poginulih. Nije rečeno koliko. Nije rečeno da ima mnogo poginulih. Rečeno je da su neki uhapšeni i da ima izvestan broj ranjenih. I u tom trenutku on je pitao šta može da uradi da pomogne ljudima i rečeno mu je da se treba pobrinuti za ranjenike i on se time pozabavio kako je noć padala i kako je nestajalo svetla.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izveštaj o hapšenju ljudi kasnije je pokazao punu priču o tome šta se desilo. Da li je to bio neuobičajen događaj?

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Nije bio neuobičajen u to vreme, jer u različitim prilikama smo čuli da ljude hapse, ispituju, drže u pritvoru i onda bi se ti ljudi kasnije pojavili. Nakon prilično detaljnog ispitivanja u pritvoru snaga bezbednosti, oni bi se pojavljivali u modricama, ali živi. Tako da je problem, kako ga je on video kada je stigao u petak uveče, bio problem ranjenih ljudi, pre nego bilo šta drugo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Deo toga nalazimo u sledećem dokaznom predmetu koji ćemo kratko da pogledamo. To je tabulator 23, izveštaj OEBS-a od 15. januara. On se bavi uhapšenim ljudima, ja mislim, ili navodno uhapšenim ljudima?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Izvinjavam se, da, da, tu smo. U redu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na strani 2, ja mislim.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Na strani 2, na oko pola strane, u sredini malog paragrafa kaže da je bilo pet ranjenih, da su jedna žena i jedan dečak bili prebačeni u bolnicu u Štimlju. Portparol OVK je pitao šta OEBS može da učini da pomogne da se učini i njegovo čvrsto uveravanje je bilo da je njima potrebno da znaju da oni mogu da dovedu žene i decu sa brda, gde su se sklonili da bi izbegli dalje napade Vojske Jugoslavije tokom noći. I onda se dalje kaže da su još trojica ranjenih civila bila evakuisana. Ako pogledate prvu stranu ovog dokumenta, možete da vidite komentar šefa Regionalnog centra iz Prizrena, to je komentar Mezoneva, gde se kaže: "Incident u Štimlju koji se detaljno dolje navodi bio je jasno kršenje sporazuma, prema našoj proceni". To je bila vrlo snažna izjava koja je dolazila od šefa Regionalnog centra, zbog toga, kao što sam već pomenuo, da su reči "pridržavanje" i "nepridržavanje" bile veoma ozbiljno shvatane od strane šefa misije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Isti dokument beleži i ukupan broj pripadnika KVM u to vreme. To je verovatno na poslednjoj stranici, zar ne?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Tu je, takođe, beleška da je jedna od patrola na terenu uzela izjavu jednog seljaka koji je im je dao listu od 21 čoveka koje je pritvorio MUP i odveo ih u zatvor u Uroševcu. Da li želite da to nađem?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, molim vas. Nije neophodno. To je ponavljanje, zar ne?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, jeste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Onda nemojte da se mučite.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: U redu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To može da se nađe ako bude bilo potrebno, ali ono šta može da bude interesantno u odnosu na 2.000 ljudi koji su u to vreme imali mandat u snagama KVM, ovde se pominje 854 pripadnika KVM koji su u to vreme bili tamo?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Izvinjavam se, da li mogu to ponovo da pogledam?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na poslednjoj stranici.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Tu se uvek pominju dve cifre. Da. Jedna se odnosi na personalni status. Ne. To je Regionalni centar u Prizrenu. To je personal Regionalnog centra u Prizrenu koji broji 285 osoba, a to nije ukupna snaga misije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To se nalazi možda negde ovde, ali možda možete da nam pomognete. Da li ste vi u to vreme bili popunjeni do pune snage misije?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Izvinite, ja mislim da vi pominjete u stvari sledeći dokument u kom je izveštaj iz Prištine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, izvinjavam se. Da.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Tu šef misije pominje da nas ima 854 u tom trenutku. Da, to je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste pomenuli izveštaj u kome se izražava snaga misije u tom trenutku. A da li ste vi u tom trenutku bili zabrinuti zbog nečega šta ste saznali?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: U tom trenutku to je bilo ozbiljno, ali to nije bila najozbiljnija stvar sa kojom smo se suočili i to se odražava u izveštaju koji je sastavljen tokom noći.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tako dolazimo do dokaznog predmeta 24, referenca Tužilaštva broj 1.598.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je izveštaj koji je bio sastavljen kasno u petak naveče, nakon što su dobijeni izveštaji iz regionalnih centara, a to je bilo negde nakon 21.00, a onda smo mi poslali taj izveštaj u Beč rano ujutro. A ovo je, u stvari, naše

zapažanje o tome što se dogodili negde oko ponoći u Prištini. I to je, ja mislim, vredno pažnje da se zabeleži da smo mi pokušavali da se držimo činjenica koje smo znali, a ne da špekulišemo, jer smo često mogli da ustanovimo da prvi izveštaj može da bude preteran. Tako da je bilo bolje držati se onoga šta ste zaista znali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na stranici 2, paragraf 4, vi se bavite onim šta se dešava u Račku i tu se kaže: "Verifikatori su videli" u trećem redu, "jednog mrtvog albanskog civila i pet ranjenih civila".

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. "KVM je, takođe, dobila nepotvrđene izveštaje o ostalim poginulim u tom području. Stanovnici tvrde da su muškarci odvojeni od žena, da su žene i deca i 20 muškaraca bili uhapšeni. Ovo ostaje nepotvrđeno". Tako da je bio, kao što ja kažem, veliki naglasak na tome da smo se pridržavali onoga što smo zaista znali. Ali vi dalje možete da vidite da postoje svedoci da su tenkovi Vojske Jugoslavije i oklopna vozila direktno pucala na kuće u blizini sela Malopoljce i Petrova (Petrove), ponovo sela na tom području.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovde se kaže da vaše osoblje broji 854 pripadnika, iako je mandat imalo 2.000 ljudi.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To zaista pokazuje da nakon tri meseca u okviru misije koja je trebalo da traje 12 meseci mi nismo obezbedili ni pola osoblja za koliko smo imali mandat.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pošto vaše svedočenje daje jednu sliku razvoja, možemo li sada da pogledamo drugi dokument...

SUDIJA MEJ: Možda bi ovo bio zgodan trenutak za pauzu? Sada ćemo da napravimo pauzu. Generale, molim vas, vratite se u 14.30.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Generale, tabulator 25, referenca Tužilaštva broj 1.602. Ovo je primer jutarnjeg izveštaja OEBS-a o situaciji. Da li je to tačno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ovo je izveštaj koji je dat šefu misije u 9.00, u subotu 16. januara. To je ono šta smo mi iskristalisali kao zvaničan stav misije tog subotnjeg jutra. Ovde vredi naglasiti da o ovome postoji više zabeleški od jedne zabeleške i tako da je ovo jutro viđeno kao jutro nakon jednog teškog dana, kada se nekoliko stvari desilo, od kojih je svaka bila prilično važna. Tada se nije smatralo da je Račak najvažnija stvar koja se desila u tom trenutku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Sada, pogledajte veličinu toga. To je na nekoliko strana. Imate mapu sa identifikovanim problematičnim područjima i značajnim događajima koji su se desili, o kojima se izveštava na sledećih nekoliko strana.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Takođe i na svakoj strani, po broju koji se nalazi na glavnoj mapi, nalazi se tekst onoga šta je navedeno tokom brifinga. Ako pogledamo broj pet, možete videti opis koji je tada u to vreme bio korišćen u vreme kada je počeo napad u blizini Štimlja otprilike oko 7.00. "Račak i druga sela su bila izložena napadu. Borbe i granatiranje su bile dosta teške tokom dana i ovaj napad je usledio nakon nagomilavanja snaga u tom kraju od prošle nedelje, nakon što je OVK sačekao u zasedi jednu patrolu MUP-a. Bilo je za očekivati da će borbe da se nastave i sutra, a patrolama KVM nije bio dozvoljen pristup krajevima gde se odvijala borba".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Račak se takođe pominje pod brojem četiri, Prizren. Takođe se pominje bitka u području oko Štimlja.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Tačno. Tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je imalo veze sa izmeštanjem policije, da li je tako?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ovde smo se brinuli o tome da li se policija šalje kao pojačanje u predeo Štimlja ili se radilo o normalnoj smeni ljudi, zato što su policijske stanice bile kontinuirano popunjavane istim osobljem za određen broj dana, a zatim je dolazilo do smene; jedna ekipa bi došla da zameni prethodnu ekipu, a ova prethodna ekipa bi onda otišla na odmor. Znači to je bila poenta ove zabeleške.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam, mislim da ste, takođe, imali jedan razgovor.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Kasno u petak uveče sam pokušavao da telefoniram generalu Lončaru i nisam mogao da ga dobijem, ali sam dobio pukovnika Kotura umesto njega.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 26. Da li je to taj?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. I u sredini beleške, ja mislim da se ovde radi o zabeleški onoga šta sam ja rekao, a to je zapisao jedan od članova mog personala koja kaže: "Druga oblast u vezi sa kojom sam ja bio zabrinut je Štimlje. Čuli smo alarmantne izveštaje o protivavionskoj artiljeriji koja se koristila na zemlji i bila je usmerena ka selima. Nije se radilo o policijskoj akciji, onako kako smo mi to shvatali. Ovo je bilo vrlo blizu onoj vrsti akcije koje su bile tako loše tokom leta. To se odnosilo na 1998. godinu. Sa ovakvim akcijama treba odmah prestati. Treba da prosledite ovu poruku od mene do vrha vašeg komandnog lanca. Operacije u ovim krajevima moraju da se zaustave. Gađanje sela protivavionskim oružjem sa ženama i decom nije bila policijska akcija. Znači ovo mora da bude zaustavljeno. Ambasador Voker će da stupi u vezu sa vašim zvaničnicima sutra, nakon što mu ja predam izveštaj o ovom razgovoru sa vama sada 15. januara u 23.20".

prevodioci: Da li svedok može malo da uspori sa čitanjem, molim vas? Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Generale, mole vas da usporite kada čitate, zbog prevoda.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ono šta smo videli na osnovu ovih dokumenata iz delova dokaznog predmeta je da ste vi u svom pristupu tokom vaše misije bili vrlo oprezni, zato što se ponekad ispostavilo da su prvobitni izveštaji ponekad bili gori od stvarnosti, čak i ako je u njima ono šta se desilo bilo potpuno suprotno.

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Tačno. Ja mislim da smo mi bili veoma svesni toga da je ponekad postojala mogućnost da situaciju učinimo još gorom ako preterano odreagujemo na prvobitni izveštaj. Imali smo takve slučajeve sigurno u decembru 1998. godine, kada su stizali alarmantni izveštaji za koje se nakon istrage ispostavilo da nisu bili toliko strašni kakvim su se činili u prvobitnim izveštajima. Mi smo proveli dosta vremena naglašavajući našim ljudima na terenu da izveštavaju o činjenicama, i samo o onome šta su videli. I ako bi neko požurio do njih i rekao: "Nešto užasno se desilo", onda su trebali da budu sigurni da izveštavaju da im je to bilo rečeno i da naprave razliku između toga i onoga što su oni sami videli.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, pređimo sada na paragraf 180. Na 16. januar, gde vi dobijate izveštaje o dodatnim žrtvama?

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da. Izveštaji su počeli da stižu ujutru 16. o tome da je situacija u Račku stvarno bila gora nego što smo mislili u početku. Svaki od ovih izveštaja sam za sebe nije bio neposredan razlog da se preduzme akcija, ali iz činjenice da su izveštaji stizali iz toliko različitih izvora i da su delovali nezavisno jasno je bilo da je situacija zabrinjavajuća. I u isto vreme, situacija na zapadu u Dečanima je takođe postajala sve uzavrelija i to je ponovo postao problem, a izveštaji o razmeni vatre su stizali. Tako da smo ujutru na početku dana imali dva odvojena izveštaja o lošim situacijama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li sada možemo da se pozabavimo paragrafom 181 i ako možete brzo da dođete do njegove suštine. To je u 11.15, 16. i vi ste imali razgovor sa Caglinskim i Lončarom.

SVEDOK DREVENKIJEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tema su bili Dečani, Račak i Podujevo.
SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: U to vreme sam otišao u kancelariju generala Lončara sa Ričardom Caglinskim i pri dogovaranju tog sastanka, ja sam naznačio da želim da razgovaram o tri teme. I bukvalno dok smo mi izlazili iz naše zgrade i krenuli peške prema zgradi generala Lončara, dobijali smo sve više i više izveštaja koji su ukazivali na to da je Račak u stvari bio veliki problem. Još uvek sam bio zabrinut zbog Dečana zato što smo tamo ostavili ranjena dva člana našeg osoblja i ja sam tada smatrao da su ovi ljudi bili ranjeni od strane srpske policije i da se radilo o pokušaju da se pogrešno OVK umeša u to. Ovo je bio pogrešan pogled, što smo konačno otkrili, ali to je bilo moje gledište u tom trenutku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sa čime ste vi prvo suočili Lončara? Sa pitanjem u Dečanima pre bilo čega drugog?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ne. Mi smo počeli sa Dečanima, ali smo sasvim brzo prešli na Račak. Kao što sam rekao počeli smo da dobijamo te dodatne izveštaje i ja sam rekao: "Ja moram da razgovaram o onome šta se dešava u Račku", a on se pravio nevin i bio je vrlo hladan dok se bavio ovim pitanjem, što nije bilo uobičajeno za njega.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste, ja mislim, njemu rekli ili je on pročitao vaše komentare kao neosnovane tvrdnje i on je rekao: "Ko? Mi? Nema šanse"?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da ili je upotrebio slične reči.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na šta ste vi odgovorili?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ja sam na to odgovorio: "Vidite, ovaj način ponašanja je put kojim ljudi završavaju u Hagu (The Hague)". On se naljutio i rekao: "Kako se usuđujete? Kako se usuđujete da mi to kažete?". I ja sam rekao: "Vidite, znate, ovo postaje veoma ozbiljno i to je način na koji se stvari razvijaju. Vi morate to da razumete".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, pogledajmo tabulator 27. Izveštaj OEBS-a koji se bavi pitanjem Dečana.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: On se bavi sastankom između vas i Lončara?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ako bismo prešli na Štimlje u paragrafu broj 4...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tu ste vi objasnili da ćete vi i Voker istražiti stvar i da: "Sledeća stanica za vaše ljude biće u Hagu".

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ja sam rekao da su primljeni izveštaji o ubistvima po selima i ja sam u toj fazi to opisao da se radilo o ženama, deci i starcima i rekao sam u ime Vokera, zato što je Voker sasvim jasno naznačio da treba da imam beskompromisan stav po ovom pitanju. Rekao sam da on i ja odemo lično da obiđemo to mesto i ponovo, to je zabeležno kao "sledeći korak za vaše ljude biće Hag". Možda to nisu bile bukvalno te reči, ali je to tako zabeležno. A onda na sledećoj strani, na vrhu strane...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. To možemo prilično brzo da pročitamo. Vi ste rekli da je on rekao...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Lončar je rekao da običan redovni policijski posao ne treba da opisujemo kao nešto što je provokativno. A ja sam rekao: "Redovni policijski posao nije ispaaljivanje iz protivavionskih topova na selo". A on je onda izjavio da je ono šta se desilo u Dečanima kada su naši ljudi ranjeni bilo, u stvari, posledica toga što smo mi sami to namestili, na šta sam ja sasvim energično odgovorio. Onda smo razgovarali o različitim verzijama događaja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste naveli u paragrafu sedam da idete u Štimlje.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste verificovali da nije više bilo provokativnih akcija u Dečanima, koje su bile zaustavljene, da situaciju ništa nije poboljšalo to što su se snage nalazile oko Podujeva, a vi ste posetili generala na izjavu koju je on dao, da ako se puste zarobljenici Vojske Jugoslavije, trupe će se vratiti u kasarne. Naravno, zatvorenici su bili pušteni, a oni se nisu vratili u kasarne.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Čvrst utisak koji smo dobili na kraju situacije, koji je bio samo par dana ranije kada smo te ljude izveli sa brda, da će se situacija smiriti i da će onda snage da se vrate u kasarne. Međutim, to se nije desilo. Tog petka je došlo do akcije u predelu Štimlja i Račka, tako da sam ja ponovo prošao kroz tu formulu koliko je snaga dozvoljeno da bude van kasarni i koliko ih je stvarno bilo van kasarni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Moramo malo brže da se krećemo, generale. Ja mislim da ste se vi, takođe, bavili disproporcionalnošću i neodgovarajućim korišćenjem protivavionskog oružja u situaciji koja se ticala unutrašnje bezbednosti. A s druge strane, ovaj sastanak se takođe dokumentuje u tabulatoru 28 i to je dokument koji ste vi tek nedavno videli.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vaše mišljenje koje izražavate u paragrafu 183 je da se ovde mešaju događaji iz Dečana sa događajima u Štimlju i Račku.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ja mislim da se to desilo zato što je osoba koja je tada imala funkciju sekretara i potpisivala dokument nije bila osoba koja je obično to radila i ja sam sasvim siguran da uobičajeni ljudi iz podrške koje je general Lončar normalno koristio nisu prisustvovali ovom sastanku, zato što je ovaj sastanak bio sazvan u vrlo kratkom roku, nije bio unapred zakazan onako kako se to obično dešavalo, tako da onda postoje dokazi da je došlo do nekakve zabune u ovome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na dnu prve strane i početku druge vidimo da ste vi zauzeli malo oštrij stav prema onome šta je

zabeleženo od strane Lončarevog zapisničara: "Pokušavajući da iznese ono šta je želeo da kaže generalu Lončaru, stvar po stvar, što urgentnije moguće, pokušavao je na taj način da spreči našu stranu da iznese svoje argumente i činjenice". Da napravim pauzu ovde za minut. Svakako, gledajući na drugu stranu zapisnika sa ovog sastanka i gledajući na zapisnik VJ o tim događajima, nas bi zanimalo da vidimo da li, u stvari, postoji neki istovremeni zapis o onome šta se desilo u Račku.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Koliko se ja sećam, ne mislim da ih je bilo dosta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, oni dalje u svom zapisniku beleže ovo: "Uvažavajući belešku koju je general Lončar poslao Vokeru i tražeći da pripadnici Kosovske verifikacione misije osiguraju povratak oružja" i tako dalje, "general Drevenkijević je rekao da nema nameru da izlaže živote svojih verifikatora opasnosti". Zatim tu je zahtev da pripadnici Vojske budu povučeni iz Podujeva, zatim zahtev da operacije oko Dečana budu zaustavljene. Zatim tu se pominju povređeni ili ranjeni pripadnici KVM. Vi kažete da ne znate ko je bio počinitelj. Zatim se dalje govori o operacijama u području Štimlja. Tu se dalje beleži vaša informacija da su civili, uključujući žene, decu i starce bili ubijeni i zatim kaže se da ste vi nameravali da odete na lice mesta, kao što svakako jeste bili. I zatim na sledećoj stranici, vi kažete da će to biti loše za njihovu stranu.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ukratko rečeno, Lončar je smatrao da je vaš pristup bio tendenciozan, to je u paragrafu 3 i da je vaša odluka da idete sa novinarima pokazala vašu pristrasnost i da bi bilo prikladnije ako bi se prvo sproveda istraga, a onda nakon toga pozvali novinari.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je rečeno i u toj situaciji zaista nije bila moguća sugestija, stoga što mi očigledno nismo mogli da kontrolišemo gde su novinari odlazili. Bilo je jasno da su novinari odlučili da će otići na to mesto i to bez obzira na to šta bismo mi uradili. Ja sam pokušao da kažem da je važno da

nas general Lončar prati, kako bi on mogao da se usaglasi sa nama oko toga šta je tamo bilo, a ne da se oslanja na izveštaje iz druge ruke, preko štampe.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je on, konačno, otišao sa vama?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ne, na kraju on nije otišao sa nama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pri dnu strane piše da ste vi bili vidno nervozni, da ste odbili kafu, i da ste se onda kasnije smirili. Jeste li bili nervozni ili ljuti?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Bio sam jako ljut. Ja sam svakako odbio kafu i ja sam bio veoma svestan da će to ukazati na činjenicu da sam ja bio mnogo ozbiljniji nego što bi to obično bio slučaj, jer je to bilo toliko ozbiljno da ja nisam bio spreman da sednem i pijem kafu dok se ova situacija razvijala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U paragrafu 183, vi primećujete da je od tog zapisnika napravljeno manje kopija nego što se to obično činilo. Da li je to zbog nečega značajno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Mislim da to odražava činjenicu da ljudi iz sekretarijata koji su to uobičajeno radili, nisu bili tamo. Isto tako, napravljeno je manje kopija što znači da je taj izveštaj poslat manjem broju ljudi, a to sugeriše da je postojao neki osećaj da se radi o osetljivom materijalu, jer, naravno, ukoliko želite da ograničite distribuciju nekog dokumenta, onda vi očigledno napravite manji broj kopija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kao što vidimo dokument, takođe, ne sadrži iskaz srpske strane o tome šta se dogodilo.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ne.

SUDIJA KVON: Gospodine Najs...

TUŽILAC NAJS: Da.

SUDIJA KVON: Kada se vi bavite ovakvim dokumentima koji su napisani na srpskom jeziku, a koje nije doneo ovaj svedok, možete li da nam objasnite kako ste dobili ove dokumente?

TUŽILAC NAJS: Da. Ovi dokumenti su dobijeni...

prevodioci: Mikrofon, molim vas. Mikrofon za gospodina Najsa.

SUDIJA KVON: Uključite vaš mikrofon.

TUŽILAC NAJS: Već je uključen. Ne mogu u ovom trenutku da vam dam tačan izvor tog dokumenta, ali učiniću to u dogledno vreme. Obično su takvi dokumenti dolazili u naše ruke iz izvora koji su bili pouzdani. Vidite da su ti dokumenti pečatirani i potpisani i imaju sve drugo. Ali ne mogu ovog momenta odmah da vam odgovorim na pitanje odakle je ovaj dokument stigao, ali ću to da uradim.

SUDIJA KVON: Da. Hvala vam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Verovatno će gospođica Grem (Graham) kad proveri našu bazu podataka da bude u stanju da mi to kaže, pretpostavljam za trenutak. Dobro, za nekoliko trenutaka. Ja ću da se vratim na to. Idemo na sledeći dokazni predmet, sledeći tabulator dokaznog predmeta je tabulator 29. To je dokument OEBS-a od 16. januara. U čemu je značaj ovog dokumenta, generale?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ja mislim da je to... Mogu li za kratko da pogledam taj dokument i ponovo osvežim svoju memoriju? Ovo je naša verzija, ili mog sekretara ili oficira iz mog personala, sastanaka o kome smo upravo čuli opisan iz srpske perspektive.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja mislim da mi ne treba ovim više da se bavimo.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: I ja mislim da smo ovu temu dovoljno pokrili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Sada, vi ste objasnili da ste se spremali da putujete u Račak, a da Lončar, bez obzira na svoju prvobitnu reakciju, nije pošao sa vama. Sada smo na paragrafu 185. Kada ste stigli u Račak, da li je tada tamo bilo već dosta drugih ljudi?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Provezli smo se kroz Štimlje, gde je bilo mnogo srpskih policajaca, a zatim idući dalje od Štimlja, kilometar i po, prema Račku, tamo je bilo prisutno dosta ljudi iz medija, novinara međunarodnih medija. U selu Račak nije bilo srpskih snaga. Tamo je bio izvestan broj pripadnika OVK, mislim njih sedam ili osam, koji su bili raštrkani po celom selu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste nacrtali jednu mapu, ali ja sam sada bio u stanju da dobijem umanjene kopije fotografija iz vazduha. Šta mislite šta će više da nam pomogne da objasnimo geografiju tog lokaliteta?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Mislim da su verovatno ove fotografije iz vazduha bolje od mojih grubih crteža.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: One su drugom prilikom, još ranije, podeljene, u koloru, prijateljima suda i optuženom. Postoje dve kopije u koloru. Mogu jednu od mojih kopija u koloru da učinim dostupnim? Da li je to? Ne, ja moram da zadržim jednu. Postoje dve kopije u koloru i nekoliko crno belih kopija da se raspodele. I ako brojevi tabulatora ovog dokaznog predmeta dobiju brojeve, mislim da je to broj 71 ili je to broj 72? 72. I to postaje tabulator 73 ove fascikle. Ja znam, generale, da ste vi nedavno videli ovu mapu koja je vezana za jednog drugog svedoka koji tek treba da dođe, tako da nas beleške na njoj ne interesuju u ovom trenutku. Zanima nas samo mapa sama po sebi u ovom trenutku.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, svakako.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Postoje dve. Postoji manji papir, tri, zapravo. Ovde je opšti pogled iz vazduha koji pokazuje celokupno područje. Možete li da objasnite sudijama i drugima koji gledaju, opšte geografske odrednice na ovoj prvoj? Ako možemo da je stavimo na grafoskop, a onda ćemo da pređemo na detaljnije mape. Ako možete samo da objasnite rutu i gde se selo nalazi. Nakon toga to ćemo detaljinje da vidimo na drugim mapama.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. U redu. Ovaj put je glavni put koji ide gore prema visoravni Dulje. Ovo je gradić Štimlje. Iz Štimlja, ovde vodi put prema Račku, a Račak je na ovom području.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što pređemo dalje, možete li da pronađete bolnicu za mentalno obolele koju ste ranije pomenuli?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ona je negde ovde. Izvinite, verovatno negde ovde.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Sada, sa ovim verovatno možemo odmah da pređemo na mapu nešto veće srazmere, zaboravljajući oznake koje se odnose na rad jednog drugog svedoka koji treba da dođe.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Koju želite?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prvu.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da li mislite na Račak ili na opštinu Štimlje?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim na opštinu Štimlje. Samo je postavite ovde da možemo detaljnije da je vidimo i onda možemo da pređemo na mape sa većom srazmerom. Dakle, ovo pokazuje, ako samo možemo da vidimo put na...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ovi crveni krugovi predstavljaju položaje sa kojih je pucano na Račak. Pogotovo odavde, sa ove uzvisine koja gleda prema zapadu, a Račak je, evo, ovde, u ovom području. Vidite, dakle, da se Račak prostire duž ovog puta.

A ova oznaka koja je pokazana kao "6", to je udolina uz koju smo mi išli. Znači, da bismo došli u selo, išli smo duž ovog puta i zaustavili smo se, parkirali ovde na ovom uglu i zatim su nas odveli uz tu udolinu do tačke označene kao "6".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada ću da pređem na mapu veće srazmere celokupnog područja. Ona je deo istog broja tabulatora. Ne mapa, pogled iz vazduha. To pokazuje put, a uzvisina je još uvek označena crvenim. A možete li vi ovo sada da stavite na grafoskop i da nastavite sa vašim iskazom? Vi ste stigli u selo. Gde su bili ljudi iz OVK?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Oni su bili raštrkani po selu. Bilo je nekoliko njih na ulazu u selo, na istočnoj strani sela i mislim da je to negde ovde dole južno od područja gde je pokazana džamija. Ovde je džamija. Dakle, ulaz u selo je negde ovde. Dakle, tu smo videli par njih, a zatim kada smo prolazili kroz selo, na ovom ravnom delu put videli još njih trojcu ili četvoricu, u uniformama, kako stoje unaokolo sa oružjem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tačka koju ste upravo pokazali, tu je još jedan put ili pravac koji ide ka desno, ali tako odvojen, pa se činilo da postoji samo jedan put koji vodi u Račak. Da li možete da nam pomognete u vezi sa tim?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Put koji vodi u Račak, a koristila su ga vozila, put koji se spušta ovde, zatim skreće desno i dolazi ovuda. Ovaj put je mnogo manje uočljiv na terenu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada ste stigli u selo, mislim da je prvi znak onoga šta se dogodilo bilo telo muškarca u kući na farmi. Možete li da nam pokažete to područje?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To bi trebalo da bude, otprilike, ovde. To je bilo odmah iza ovog ugla. Odveli su nas u jedno dvorište i tamo je ležalo telo na zemlji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čije je bilo to telo i u kakvom stanju je bilo?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je bilo telo jednog starca kome je odsečena glava.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zatim ste se vratili u drugi deo sela gde ste zapazili jedan sveže iskopani sistem rovova?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Mi smo se pomerili od tog ugla prema zapadu, od ovog zavoja uzbrdo i tamo gde na obronku počinje šuma nalazio se jedan sistem rovova koji je bio dugačak barem 50 metara i koji je bio okrenut licem ka istoku. Drugim rečima, to bi bilo negde ovde, otprilike polukrug koji gleda u ovom i ovom smeru, pokrivajući otvoreno tlo, odnosno čistinu severno od sela.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda ćemo, ako naš video-rekorder bude radio ovog puta, jer nije radio kada sam ja pokušao da ga uključim za vreme pauze za ručak, videti snimke koji pokazuju taj sistem rovova, ali ja mislim da su vaše sećanje i vaše beleške o tome bile da su ti rovovi bili sveže iskopani i da nisu bili korišćeni zbog razloga koje vi možete da date.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ja sam sačinio neke beleške o ovome, misleći da je ovo možda bilo područje gde su se vodile borbe. Da je bilo borbe, onda bi gotovo sigurno tamo bilo potrošenih čaura i drugih znaka da je neko boravio u tom rovu. Bilo bi opušaka, cigaret-papira i svih drugih normalnih stvari, uobičajenog smeća koje se ostavlja na bojnom polju, delova uniforme koji su ostavljeni, šaržera koji su ispražnjeni. Ničeg takvog nije bilo. Sve je bilo veoma čisto.

TUŽILAC NAJS- PITANJE: Još uvek nisam želeo video snimak. Hvala vam. Ali doći ćemo do toga za trenutak. Hvala vam što ste ga isključili.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Dakle, moj zaključak je bio taj da se u tom rovu nisu vodile borbe.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je tada na licu mesta izvršen kriminalistički uviđaj?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ne. Mi nismo imali takvu vrstu specijalista sa nama u našoj misiji. Međutim, delimično i zbog toga jedan od naših fotografa dobio je uputstva da snimi video kamerom sve šta je video i to što je moguće detaljnije i on je to učinio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam, pre nego što napustimo tabulator 30 koji je verovatno suvišan u odnosu na vazdušne snimke, da li je tabulator 30 mapa ili plan koji ste vi nacrtali u to vreme ili kasnije?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je bilo kasnije. Ja tada nisam crtao nikakve skice. Ovo sam nacrtao u junu 2000. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste, znači, bili tamo sa ambasadorom Vokerom i sa predstavnicima štampe? Kakav su pritisak oni vršili?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Bilo ih je mnogo i novinari su svakako fotografisali i vršili su pritisak na Vokera da da izjavu. On se kretao u naokolo, zabeležio šta je video i zatim je dao izjavu. Međutim, ta izjava je bila ograničena na činjenice u tom trenutku, a nikakva odgovornost za ono šta se dogodilo nije nikome pripisana u tom trenutku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Malopre ste nam rekli da ste videli jednog starca kome je bila odsečena glava. Ja ću sada da vas pitam da nam kažete nešto više o tome šta ste videli, međutim prvo nam recite kakav je bio stav seljaka, preživelih seljaka u selu, uopšteno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Činilo se da su oni bili izuzetno šokirani i veoma zaplašeni i uzrujani. Ja sam stekao utisak da Oslobođilačka vojska Kosova nije bila dobrodošla u selu, da su se oni tamo sami nametnuli, a ne da su bili pozvani i da su bili dobrodošli. Nije bilo nikakvih znakova na bilo koji način da je OVK bila dobrodošla u tom selu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je OVK bila prisutna?
SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A bili su prisutni i seljaci?
SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste bili u stanju da vidite interakciju između njih?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Oni međusobno nisu razgovarali, nisu razmenjivali ni cigarete ni bilo šta nalik na to. Oni su izbegavali jedni druge.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi dobili bilo kakvu procenu od seljaka, samo odgovorite sa "da" ili "ne" u ovom trenutku, šta je OVK uradila prethodnog dana?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Procenu... Ja ne mogu tačno da se setim kako sam ja...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zvuči kao da je odgovor na moje pitanje "da".

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Odgovor na vaše pitanje je da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I to ste učinili preko prevodioca?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste tu priču dobili od jednog ili od više seljaka, ako možete da se setite?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je bilo više nego od jednog seljaka, zbog toga što je to uglavnom bilo kada smo stajali unaokolo nakon što smo bili na brdu i mi smo koristili prevodioca, jednog zvaničnika UNHCR-a koji je bio tamo. I mi smo razgovarali sa brojnim ljudima koji su tu bili i koji su nam prilazili da nam ponude svoje verzije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I da li su iskazi o tome šta je uradila OVK bili konzistentni?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Iskazi su bili konzistentni i govorili su o tome da je OVK u suštini napustila selo nakon što su srpske snage ušle u selo, da oni onda nisu prestali i nastavili su sa borbom. I seljaci su bili u izvesnoj meri ogorčeni jer je OVK ostala tamo dovoljno da donese nevolje, ali ne dovoljno dugo da učini bilo šta oko toga kada nevolja dođe sa druge strane.

TUŽILAC NAJS: Mislim da je sada zgodan trenutak da pogledamo video traku. Celokupna video-traka, časni Sude, traje 30 minuta. Inserti traju, čini mi se, pola minuta ili su otprilike te dužine. Iz tehničkih razloga ja nisam uspeo da pogledam insert koji je bio pripremljen, iako sam ranije video jedan njegov deo zajedno sa svedokom. Njegov broj dokaznog predmeta, da li traka ima odvojen broj dokaznog predmeta ili je deo ove fascikle? Može li da dobije novi broj dokaznog predmeta, molim vas?

sekretar: Dokazni predmet broj 95.

TUŽILAC NAJS: Hvala vam. Predloženo je i ja se nadam da je to prihvatljivo, da se cela traka uvede kao dokazni predmet broj 95. Insert koji ćemo sada da emitujemo kako bi se uštedelo vreme može da bude 95A. I ljudi mogu da vide celokupnu rukom snimanu video traku u svom slobodnom vremenu, ako to žele. Dakle, ako insert može sada da bude pušten.

(Video snimak)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Generale, možete da ga komentarišete kako ga budemo gledali, iako dosta toga šta je na njemu govori samo za sebe.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ovo smo mi kako dolazimo, kako se penjemo uz brdo kroz voćnjak do tačke gde je rov i nakon toga, ja mislim da mi vidimo nas kako prelazimo rov. Vidimo naše noge kako prelaze rov. Ali vi možete da vidite kako

izgleda ovo područje, kada pogledate okolinu. Takođe, možete da vidite posledice srpske artiljerijske vatre na kuće u pozadini. Ja sam u žutoj jakni. Voker se upravo okrenuo prema nama u plavoj jakni, sa brkovima i naočarima. Ovo smo mi, penjemo se uz sistem rovova i prelazimo te rovove. Tu ide jedan rov, s leva na desno, mi ga sada prelazimo. I onda idemo uz brdo prema klisuri.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na osnovu onoga šta vam je rečeno, vi ste već znali šta da očekujete na klisuri?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Znali smo da gore ima nekoliko leševa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li se na prvobitnoj video traci takođe vide i leševi?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, ja mislim da se vide.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Drugi deo toga će sutra da bude na raspolaganju. Ali, u svakom slučaju, to može da bude dokazni predmet u drugom trenutku, na drugom mestu. Dakle, kada ste došli do rova na vrhu, šta ste tamo našli? Ne u rovu, već u klisuri.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Mi smo se popeli uz brdo stazom koja je postala put sa zidom na obema stranama. I onda kada se izjednačila prema vrhu brda, ona je postala otvorenija i u tom trenutku smo se okrenuli prema dolini iz koje smo došli i tu smo videli tela 24 ljudi. Oni su svi bili ubijeni i imao sam utisak da je većina njih bila ustreljena u gornji deo tela, u glavu i vrat. Svi su bili u civilnoj odeći. Nije bilo nikakvih dokaza o bilo kakvim uniformama ili bilo kakvom oružju. U samoj dolini nije bilo ničega šta bi ukazivalo na borbe, kao što su, na primer, potrošeni šaržeri. Većina onih koje sam video su bili stariji ljudi, pre nego mladići. Mislio sam u to vreme da su oni bili između 50 i 60 godina starosti, ali možda su bili mlađi, nešto mlađi, ali oni svakako nisu bili mladi ljudi. Rekao bih da su oni bili stariji od 40 godina.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možemo li sada da se pozabavimo nekim dokaznim predmetima pre nego što dođemo do konferencije za štampu koja je održana uveče?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Mogu li samo da dodam da njihova obuća i odeća nisu bili vrsta obuće i odeće koju bih ja povezivao sa ljudima koji žive u brdima. Oni su nosili "Wellington" (Wellington) čizme, dakle gumene čizme i "Mekintoš" (Mackintosh) vindjakne. Dakle, to nisu stvari koje nosite kada živite u brdima. Nekolicina njih je takođe nosila i bele kape, što opet nije bilo nešto šta smo mi primećivali tokom naših poseta na lokalitetima na kojima je bio OVK.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo sada na tabulator 31, molim vas. To je dokazni predmet Tužilaštva broj 1.558, novinski članak koji je bio objavljen u štampi gde se detaljno govori o žrtvama od 8. do 20. januara. Vidimo ga u njegovoj originalnoj formi, kako je objavljen u novinama.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je izjava o policijskim žrtvama u to vreme i mislim da je to prevod jednog članka iz novina. Period koji je pokriven je od 8. do 20. januara, a tu je svakako bio uključen i Račak koji je bio 15. januara. Ako pogledate datume na koje se odnosi ovaj izveštaj, izgleda da je jedan policijski oficir bio ranjen 15. januara, a ni za koga nije bilo izvešteno da je ubijen.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je na drugoj stranici, zar ne? Na vrhu druge stranice.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, jeste. "Oficir policije koji je bio rođen 1969. godine bio je lakše ranjen u terorističkom napadu koji je bio počinjen blizu sela Račak 15. januara". Dakle, iz ovoga prozilazi da dok je 45 Albanaca bilo ubijeno, a petoro je bilo ranjeno i da je jedan srpski policajac bio ranjen, što teško da dokazuje da se vatra razmenjivala u oba pravca. To meni ukazuje da je vatra bila isključivo usmerena prema Albancima. Ako su ljudi

u brdima oko Račka pružali otpor, onda mislim da bi više od jedne osobe trebalo da bude ranjeno. Više od jednog policajca bi trebalo da bude ranjen...

TUŽILAC NAJS: Moguće da sam bio previše nestrpljiv sa odlomkom video snimka. Da smo malo više čekali, onda bismo naišli na sledeći odlomak. Video traka je još uvek tu, mogli bismo to da pogledamo. Vidim potvrđan znak iz tehničke kabine. Molim da pogledamo sada sledeći deo video-trake.

(Video snimak)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, ovo je sada u klisuri ili je ovo na nekom drugom mestu?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ovo je kako se penjemo uz tu brdo, uz klisuru. I mi smo počeli da viđamo prvo jednu ili dve osobe, a onda smo naišli na grupu, veću grupu ljudi koji su bili nagomilani jedan preko drugog.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Voker je u plavoj jakni?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: U plavoj jakni, da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste već izneli vaše zapažanje o obući?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Evo, ovde je ta gomi-la leševa, tu su izgleda pali. Nismo mogli da primetimo nikakve znake da su oni pomerani. Ninakakav način nismo mogli da vidimo nikakve dokaze da je sa njih bila skidana odeća. Činilo se da imaju neke rupe od metaka koje su bile konzistentne sa njihovim ranama od metaka. Ponovo, ako se ide oko brda, onda ove jakne svetle boje nisu stvari koje bi se nosile zbog toga što ste u njima očigledno uočljivi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste videli bilo kakve znake otpora ili borbe, ili odbrane?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ništa od toga nisam video.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gde su ovi ljudi pali?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Nije bilo nikakvih indikacija da su oni uzvraćali na napad.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je verovatno sve. Nema ničega šta smo sada propustili, da li postoji nešto?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Mislim da nismo, ne.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam mnogo na komentaru uz ovu video traku. A sada idemo na tabulator 32. To je vaš lični izveštaj OEBS-u. Označen je slovom "C" u vašem zapisniku, zar ne, ili u zapisniku nekoga iz istog tima?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Samo da pogledam. Ovaj paragraf koji je označen sa "C" na dnu prve stranice upravo opisuje ono šta sam ja video. Ne morate da kažete da sam ja to napisao, jer to je nešto šta je napisano dva ili tri dana kasnije kao zvaničan izveštaj Beču i opet, to je bio pokušaj da se budem potpuno konkretan u pogledu činjenica, za razliku od novinskih izveštaja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tu se pominje da je jedan od ljudi bio pogođen u glavu i da je imao ranu oko koje su bili bili tragovi spržene kože.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ja to nisam video, ali to je rezultat sabiranja svačijeg sećanja na ono šta su videli.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja mislim da zaključak govori o egzekuciji.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je na vrhu sledeće stranice. "Zapažanja detaljno zabeležena u grupi "C" navela su KVM da zaključi da je nad civilima očigledno bila izvršena egzekucija. KVM opisuje ove opservacije kao masakr i pripisuje odgovornost bezbednosnim snagama Vlade SRJ".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da ste se vi vratili u Prištinu?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Mi smo se spustili niz brdo i onda je od Vokera bilo traženo da razgovara sa ljudima iz sela koji su preživeli i on je to sam uradio. U ovom trenutku, mi smo bili sprečeni da se vratimo i to je bio trenutak kada smo stajali unaokolo i razgovarali sa onim seljacima koji su se popeli i koji su bili voljni da sa nama razgovaraju. A onda smo svi zajedno napustili selo. Ja sam se odvezao sa Vokerom i u vozilu on je odredio da će biti održana dodatna konferencija za štampu te večeri u Prištini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda pre nego što pređemo na konferenciju za štampu, ovo, u stvari, nije pokriveno u vašoj pisanoj izjavi, ali su se tokom ovih saslušanja pominjali telefonski pozivi koji su bili učinjeni od strane pojedinaca koji su bili tamo, a imali su mobilne telefone. Pomozite nam oko toga, molim vas.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Bilo je aktivnosti putem mobilnih telefona iz tog područja sa vrha brda. Ja se konkretno sećam da je Vokerov pomoćnik telefonirao, ne mogu da se setim kome je telefonirao. U tom području nije bio dobar prijem mobilnim telefonima, tako da nije napravljeno mnogo poziva.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi nekoga zvali?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ne sećam se da sam to uradio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li možete da nam pomognete, da ili ne, u vezi sa sadržajem nekog drugog telefonskog poziva putem mobilnog telefona?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Mislim da je Vokerov pomoćnik telefonirao NATO u to vreme. Prilično sam siguran da je razgovarao sa nekim Amerikancem, ali nisam konkretno siguran sa kim je razgovarao, ali, u suštini, on je opisivao scenu koja je bila tu pred nama uz obronak.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da sada pređemo na konferenciju za štampu. Kako je to bilo obavljeno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Onda smo se mi vratili u Prištinu. Voker je razgovarao sa predstavnicima štampe na obronku i ograničio se samo na opisivanje činjenica onoga šta je video na obronku, a onda smo se vratili u Prištinu i organizovali naknadnu konferenciju za štampu. Od tog trenutka do pres konferencije nekoliko nas je telefoniralo svojim glavnim gradovima da bismo podneli izveštaj da se, zaista, desilo nešto loše. Ja sam, svakako, u to vreme pozvao London (London) i rekao da se zaista desilo nešto loše.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam je poznato da je još neko telefonirao?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ja sam podneo izveštaj Vokeru da će pres konferencija da bude održana onako kako nam je on dao instrukcije i kada sam ušao u njegovu kancelariju, on je telefonirao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi čuli njegov telefonski poziv?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Mislim da je on razgovarao sa Ričardom Holbrukom, jer se dobro sećam njegovih reči kada je on rekao: "Dik, možeš da se pozdraviš sa svojom Nobelovom nagradom za mir" (Nobel Peace Prize).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je konferencija za štampu, sama po sebi, bila značajna po tome što je pripisala odgovornost nekojme?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Na konferenciji za štampu, bilo u originalnoj izjavi ili u odgovoru na pitanje koje bilo postavljeno nakon toga, Voker je rekao da je to bio masakr i da je verovao da su snage bezbednosti Jugoslavije bile odgovorne za ta ubistva. Tako da je on u tom trenutku direktno pripisao odgovornost snagama bezbednosti Jugoslavije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada, Lončar vas nije pratio na tom putu, bez obzira na to što je jednom rekao da će to da uradi. Da li ste vi sa njim imali kontakt 16.?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. On je, u stvari, došao u moju kancelariju i rekao da mora da razgovara o tome da je upravo čuo sadržaj konferencije za štampu i da smatra da to nije urađeno kako treba i da je dobio instrukcije iz Beograda da dođe i da mi prenese tu poruku. On je rekao vrlo snažno da Voker nije mogao da kaže na svojoj konferenciji za štampu da je sve šta se desilo u Račku bio odgovor na ranije ubistvo tri policajca i da se sve to desilo u Račku zbog toga što su policajci otišli u Račak tražeći ljude koji su ubili policajce prethodne nedelje. I on je u toj fazi hteo da to bude istaknuto, umesto da se kaže šta se desilo u Račku u prethodna 24 sata. On se više trudio da opravda prisustvo snaga bezbednosti Jugoslavije u selu, pre nego da daje komentar o tome šta se zaista desilo, bez obzira da li je to bilo naređeno ili ne.

TUŽILAC NAJS: Tabulator 33. Ovo je izjava za štampu. Pre nego što dođemo do toga, želim da odgovorim na pitanje sudije Kvona (Kwon), ja imam odgovor, ali postoje neke osetljivosti u vezi sa tim. Mogu li da vam dam detaljan odgovor sutra ujutru?

SUDIJA KVON: Hvala vam. Nema problema.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 33 je izjava za štampu. Vaš komentar u vezi sa tim, molim vas.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je izjava od 16. januara, iako tu stoji 14. januar, zato što se onda kasnije može videti da se radi "o juče", 15. januaru. To je izjava zvaničnika SRJ i ona je sastavljena nakon večernje pres konferencije od strane Vokera u Prištini koja je, koliko se sećam, započela negde oko 18.00 i trajala je oko pola sata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne želimo da trošimo vreme tako što ćemo detaljno da čitamo dokumente. Možemo samo ovlaš da ih pogledamo. Kakvo je vaše mišljenje o značaju ovog dokumenta,

ako možete da se setite?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: On je prilično protiv Vokera. U njemu se govori šta je Voker učinio i preduzeo u vezi sa sudskim vlastima koje su vršila svoja pravna ovlašćenja. Međutim, ne kaže se ništa o tome koliko je bilo ubistava. Ne kaže se da je tamo bilo ubijeno oko 40 ljudi. Mislim da je to neverovatno kada spisak povređenih policajaca može da bude dobijen, da incident u kome je ubijeno 46 kosovskih Albanaca nije vredan pomena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U prvom paragrafu rezimea vidimo da je objašnjenje za događaj bilo to je da su policajci pokušali da uhapsu teroriste koji su ubili jednog policijskog oficira u terorističkom napadu.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, svakako. I ponovo izjava da su ih teroristi napali automatskim oružjem i prenosnim ručnim bacačima i minobacačima, što je u suprotnosti onome šta sam ja video na terenu i sa onim o čemu smo mi ranije bili obavješteni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 34. I pitanje sudije Kvona me je podsetio da sam ja odstupio od svoje uobičajene prakse da bih bio što kraći tražeći da se prvo stavi original dokumenta na grafskop, tako da oni koji gledaju mogu da vide prirodu originalnog dokumenta. Možete li da stavite BHS original za kratko tako da ljudi mogu da vide prirodu dokumenta i onda možemo da pogledamo englesku verziju? I dok se to radi, ovo je originalni dokument, sada mi možemo da ga zamenimo engleskom verzijom. Da li je ovo izveštaj SRJ o sastanku između vas i Lončara, a vi niste taj dokument videli do nedavno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je tačno. Ja sam ovaj dokument video neposredno pre Usksa. On me je podsetio na to da nakon što je general Lončar prvo došao u moju kancelariju, mi smo onda zajedno otišli do Vokrove kancelarije i onda smo nastavili sa razgovorom u kome je Lončar protestovao zbog onoga šta je Voker izjavio na pres konferenciji. I mislim da je tu došlo do rasprave. Lončar je ovom prilikom rekao da će da podnese zva-

nični izveštaj o datom incidentu, jer bio je iznenađen da smo mi već medijima preneli svoje utiske o tom događaju, a što nije bilo, najkraće rečeno, "niti kompletno niti sa kredibilitetom". "Ova večerašnja prezentacija šefa misije na pres konferenciji bila je predstavljena kao sagledavanje ovog incidenta sa predrasudama. Veoma je bilo neprilično da nikakva naznaka nije učinjena u vezi činjenice da je naša strana", što je srpska strana, "pozvala KVM da verifikuje ubistvo od 10. januara, budući da je to bilo ubistvo policajaca".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Generale, molim vas da čitate sporije.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Izvinite. "Nije pomenuta činjenica da su srpski zvaničnici pozvali KVM da verifikuje ubistva policajaca 10. januara". I on je nastavio, vi to možete da vidite na dnu stranice: "Incident se praktično odigrao zbog organizovanih akcija terorista protiv aktivnosti policije" i tvrdio je da je ovo bio scenario koji je unapred bio pripremljen zbog KVM.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pošteno je onda da se primeti, na dnu treće strane i tokom četvrte, da je Voker, bez obzira na povike, istrajavao u svojoj tezi da se ovde radilo o čistoj egzekuciji starijih ljudi i civila koji su bili ubijeni iz blizine, što je bio potpuno čist slučaj u koji bi trebalo da se uključi Haški tribunal. Onda nastavlja da se bavi informacijama koje su dobile vlade drugih zemalja.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. U ovom trenutku, a i u drugim fazama, Voker je čvrsto držao do toga da predstavnici ovog Tribunala odmah treba da dobiju ulazne vize tako da bi oni sami mogli da vide činjenice na terenu, ali, naravno, nikada ništa nije učinjeno u tom pravcu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Iako se radi o površnom objašnjenju, mada je to bio komentar, znači, data su objašnjenja, ali nije pruženo detaljno objašnjenje onoga šta se desilo?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je tačno. Nikakva detaljna procena o tome šta se dogodilo nije bila data, niti je ikada bilo bilo kakvog odgovora koji bi bio dat na sugestiju da treba izvesti ispravnu istragu, da komandanti koji su bili uključeni treba

da budu suspendovani tokom ove istrage koja je bila predložena. A to je bila preporuka. Sve ovo je bilo ignorisano.

TUŽILAC NAJS: Sledeći dokazni predmet je predmet 35. Časni Sude, isto pitanje u vezi sa tim odakle smo dobili taj dokument...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ: Da, to je...

TUŽILAC NAJS:... verovatno isti odgovor.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ: ... jutarnji brifing...

TUŽILAC NAJS: Ne, ne. Žao mi je...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ: Izvinite.

TUŽILAC NAJS:... ja se obraćam časnom Sudu u ovom trenutku. Što se tiče porekla ovog dokumenta, odgovor je verovatno isti kao i kod prethodnog. Sa ovim ću sutra da se pozabavim.

SUDIJA KVON: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nakon toga vidimo jedan dokument koji je prepoznatljiv i ovo je jutarnji brifing sledećeg dana, 17. januara.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ja tada nisam bio u štabu, ali znam da je to brifing koji je bio održan. Ja sam to jutro već otišao u Štimlje. Ali mislim da su činjenice bile navedene. To je pod brojem, to je obeleženo na prednjoj strani sa brojem 4. A u stvari se radi o broju 3 i tu se kaže: "KDOM Evropske unije prijavila je veliki broj lokalnih civila, otprilike njih 45 koji su ubijeni u blizini Račka. Većina njih je izgledala kao da nisu učestvovali u borbi i general Lončar je bio obavešten o tim ubistvima od strane Vokera. Preživeli...", ovo je drugi izveštaj u čijem sastavljanju ja lično nisam učestvovao, "su prijavili da su prepoznali srpske civile iz područja oko Štimlja koji su bili obučeni u uniforme MUP-a i ostalog lokal-

nog MUP-a koji su učestvovali u tim ubistvima. Dalje su opisali da je bilo drugih koje su opisali kao pripadnike Vojske Jugoslavije koji su bili obučeni u crno i imali skijaške maske preko lica, koji su takođe učestvovali u tome". Ova izjava, koja počinje sa "preživeli" je nešto sa čime ja jesam bio upoznat, ali nisam lično učestvovao u tim razgovorima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Došli smo do samog kraja ove male zbirke dokumenata, gde se veličina tipa menja ili...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, radi se o proceni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je ovo zbirna procena koju je sačinio oficir koji je bio zadužen da o tome izvesti?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Mislim da poslednja rečenica "Kretanje snaga može da bude dodatni korak samo ako budu potrebne dodatne snage u predelu Štimlja". Iz toga se vidi način na koji su se pomerale trupe unutar Kosova i mislim da se tu takođe vidi da, iako je situacija u Štimlju bila jako loša kao i u Račku, dešavalo se mnogo drugih stvari u isto vreme. Nije se radilo o jednom izolovanom incidentu u, inače, mirnoj situaciji, već je bilo jako puno drugih kretanja u drugim područjima koje je trebalo da se nadgledaju i o kojima je, takođe, trebalo da se izveštava.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf...

SUDIJA MEJ: Samo jedan komentar ovde. Generale, možete li da nam pomognete oko procene za 17. januar, to je strana K0223030 koja počinje sa: "Kraj oko Štimlja je užaren". Bavi se telima u Račku. "Očekuje se da će OVK da odgovori odmazdom. Čini se da su u masakru učestvovali srpski civili, pošto profesionalni vojnici ili snage MUP-a normalno ne bi počinili takva zverstva, imajući u vidu sporazume u kojima je učestvovao OEBS na Kosovu. Isto tako viđeni su srpski civili od strane seljaka i to navodi da oni takođe mogu da budu odgovorni, zbog toga što oni nisu kontrolisani od strane Vlade". Možete li ovo da prokomentarišete?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ: Ovo je bio, ja bih rekao prvi pokušaj da se napravi nekakva procena, a u ovom slučaju moram da kažem da smo koristili izveštaje koji nisu bili u potpunosti činjenični. U ovom izveštaju postoji jedan određeni stepen nagađanja, a ta nagađanja nisu potvrđena bilo čime što smo mi nakon toga otkrili.

SUDIJA MEJ: U redu, hvala vam.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ: U toj proceni je zapravo osećanje u tom trenutku onoga koji je tu procenu vršio šta je moglo da se dogodi. I stoga tu postoji stepen spekulacije zbog toga što se on trudio da gleda unapred i kaže: Dakle, šta će se sledeće dogoditi? I iako je sve ostalo šta ste vi videli činjenica, u proceni je onaj koji je tu procenu vršio pokušao, kao što ja kažem, da gleda unapred i vidi kakve mogu da budu implikacije izveštaja koji je on upravo davao, u pokušaju da usmeri pažnju šefa misije na sledeće mesto gde njegovo prisustvo može da bude potrebno.

SUDIJA MEJ: Hvala vam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 202 i dalje, ali mi ćemo njime da se bavimo veoma kratko, mislim. Vi ste otišli u Štimlje 17. januara, nakon što ste Mezoneva ostavili u selu Račak da bi vršio osmatranje. Onda ste otišli u policijsku stanicu gde ste se sreli sa Bogoljubom Janičevićem, kao i sa jednom ženom, sudijom Danicom Marinković iz Prištine. Da li je to tačno?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ovaj sastanak je bio dogovoren na sastanku sa Lončerem prethodne večeri, kada je Lončar rekao: "Vidite, mi ipak moramo da odemo tamo i izvršimo tamo naše pravne obaveze" i onda je dogovoreno da ja treba da stupim u kontakt sa ljudima koji su trebali tamo da odu, u pokušaju da situacija ponovo ne prekupi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam o pristupu i reakciji žene sudije?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Njeno mišljenje je bilo da ona treba da uđe sa što većim brojem policajaca da bi osigurala svoju bezbednost. Moje mišljenje je bilo da će biti mnogo bezbednija ako bi ušla sa nama i bez većeg policijskog prisustva, zato što sam smatrao da, u svetlu onoga šta se upravo desilo, veliko prisustvo policije bi predstavljalo više provokaciju nego bilo šta drugo i nije joj bilo potrebno policijsko prisustvo, po mom mišljenju, ako smo mi bili tamo da garantujemo njenu sigurnost.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je ona poslušala vaš savet o potencijalnoj provokativnoj prirodi velikog policijskog prisustva?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ne. I kada sam ja postao mnogo određenije i rekao: "Vidite, ako uđete sa policijom, ne samo da vi nećete da budete sigurni, već ćete ponovo da pokrenete ciklus nasilja i biće mnogo više nevolje i više ljudi će da bude povređeno". A ona je rekla: "Dobro, u tom slučaju neka tako bude". Do tada sam ja u selu već imao svoje ljude i rekao sam: "Vidite, ako ste vi potpuno odlučni da uđete u ovo selo sa velikim policijskim prisustvom, vi morate, u najmanju ruku, pre nego što to započnete da mi date vremena da povučem svoje ljude, zato što ja znam da ako vi to uradite, da je verovatno da će doći do razmene vatre". I ona je na kraju dala naređenje komandantu policije koji je bio sa nama u sobi da izda naređenje da oni krenu napred ka selu i ja sam bukvalno tada morao da se okrenem Caglinskom i da mu kažem da putem radija kaže svima da izađu odatle, što su oni, nakon toga, i učinili. Nije bilo dato ni dovoljno vremena da moji ljudi napuste selo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, vaš savet se pokazao ispravnim, što su kasniji događaji pokazali, zar ne?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ona je ušla u selo. Došlo je do razmene vatre, zato što se OVK već bio vratio u selo u određenom broju. I kao posledica toga, ona nije mogla da uđe u selo, a ja mislim da je jedno od vozila u njenoj pratnji bilo pogođeno raketnom granatom, tako da su oni narednog dana morali ponovo da pokušaju da uđu u selo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 36, molim vas. To je 18. januar.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ovo je izjava jugoslovenske Vlade u kojoj su Vokera proglasili nepoželjnom osobom uz instrukcije da on mora da ode u roku od 48 sati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pored toga, bilo je i opaski da ovaj Sud nema nadležnost na Kosovu i Metohiji.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Svakako, da. To nije pogled koji sam ja delio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, sada prelazimo na tabulator 37, dnevni izveštaj za 18. januar.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Mislim da je svrha ovog izveštaja iz Orahovca (Rahovec) bila ta da je došlo do pokušaja da ne budemo potpuno pod uticajem onoga šta se tamo dešavalo. Bilo je važno da širom tog regiona KVM nastavi sa svojim aktivnostima koliko god je to bilo moguće, zbog toga što je bilo važno da se nastavi sa izveštavanjem onoliko dugo koliko god smo mogli da to činimo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nešto šta ja nisam pokrio, to je očigledno iz teksta i vidi se na video snimku takođe da OEBS nije bio naoružan.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, bili su potpuno nenaoružani.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Iako su neka vaša vozila u određenim trenucima imala lako naoružanje kao zaštitu?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Vozila koja smo mi imali sastojali su se od običnih "Pajero" (Pajero) džipova i nekih džipova koji su imali neku dodatnu zaštitu koju smo mi u šali nazivali "oklopom". U stvari, radilo se samo o tvrdom staklu koje može da uspori, ali ne i da zaustavi metak. Isto tako, imali su nešto čvršća vrata. Dakle, u svakom slučaju nije se radilo o oklopnim vozilima kao takvim. No, ta vozila u svakom slučaju nisu izgledala agresivno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo dalje na tabulator 38. Molim vas da se original prvo stavi na grafoskop, da možemo da ga pogledamo, a zatim ćemo da pogledamo englesku verziju. Hvala vam mnogo.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ovo je verzija sastanka koji je usledio između generala Lončara i mene, održanog 19. januara, a koju su pripremili zvaničnici SRJ. To je, dakle, dva dana nakon nedelje kada je istražni sudija sa mnom otišla u Štimlje i razgovarala o tome da li treba da uđe u Račak sa jednim ili stotinu policajaca.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Videćete da na prvoj strani prevoda, pri dnu prve strane, na broju 2, stoji nešto o tome šta se dogodilo između vas i sudije Danice Marinković, što prelazi na drugu stranu.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ono šta sam ja njoj rekao je to da ona samo povećava nivo nasilja i ja sam to vrlo detaljno opisao. I na tim sastancima postalo je uobičajeno da ne ulazimo u detalje jer pokušaji da stvari opišemo na jednom opštem nivou su na samom početku bili izvrgnuti ruglu i uvek su od nas tražili detalje. General Lončar i njegovi ljudi su uvek tražili detalje. Prema tome, jedan od nas je uvek odlazio na taj sastanak sa kompletnim tekstom u glavi i spremnom verzijom koja je bila apsolutno precizna. Nije bilo dovoljno da kažemo, na primer: "Molim vas, zaustavite vaše ljude u pljački". Morali smo da kažemo: "Zaustavite ljude da pljačkaju, kao što se dogodilo prošle srede na tom i tom mestu, sa tim i tim ljudima". Uvek je postojao veliki zahtev za detaljima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi možemo da vidimo na trećoj strani paragraf 3, tačka 1, spominje se ne samo to da je Voker bio nepoželjna osoba, nego je to važno i za gospođu Luiz Arbur (Louise Arbour), glavnu tužiteljku ovog Tribunala.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Svrha celog tog sastanka bila je da pokušamo da pronađemo koje su bile eventualne namere jugoslovenske Vlade u vezi sa Vokerom, jer bilo je oč-

gledno da je to što je bilo proglašeno da je on *persona non grata* imalo dramatičan učinak na mogućnost misije da izvrši svoj posao. Postojala je zabrinutost da je Voker tek prvo ime prvi vrhu popisa i da su i drugi ljudi bili na tom popisu. Isto tako, budući da je Voker bio odlučio da ostane u Prištini, bojali smo se da bi moglo da dođe čak i do nekog napada na kancelariju Kosovske verifikacione misije kako bi on bio uhvaćen. Neki ljudi su u to vreme mislili da je to predstavljalo realnu mogućnost. I zato smo smatrali da je prilično važno da pokušamo da pronađemo kakve su bile njihove namere.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na sledećoj strani vidimo pominjanje IRA, Irske Republikanske Armije (Irish Republican Army) i OVK i to je bila tema diskusije. Pretpostavljam da se to dešavalo redovno. Da li je tako?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ta paralela je svakako bila povučena u kontekstu toga da mi OVK nismo opisivali rečju "vojska". Ja sam rekao: "Dakle, u našim operacijama u Severnoj Irskoj (Northern Ireland) nas je najmanje brinulo kako su se oni zvali". Međutim, ta tema je često bila povlačena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Postoji li detaljan izveštaj o tome na koji su način ti ljudi izgubili život?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Uopšte ne postoji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Sada dolazimo do, mislim da je 21. januara, ambasador Voker je razgovarao sa vama nakon sastanka sa Šainovićem.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. To je bio telefonski razgovor. Tokom tog razgovora Voker mi je rekao da mu je Šainović rekao da je operacija u Račku završena uspešno posle podne 15. januara. Dakle, opet ni u ovom trenutku nije bilo nikakvih indikacija od strane jugoslovenske Vlade da se nešto zaista, zaista strašno tamo dogodilo, da se tamo dogodilo nešto što je za osudu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 39, referenca Tužilaštva broj 2.800. To je vaš izveštaj za period do 19. januara.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ovde se opet navode detalji o incidentima koji su se desili drugde na Kosovu, uključujući zajedničku operaciju VJ i MUP-a u području Glogovca (Gllogovc), što je negde otprilike u sredini Kosova. Dakle, i opet, taj nivó nasilja o kojem je ovde dat izveštaj, ja bih rekao da je bilo tipično za ono šta se dešavalo u to vreme. I, dakle, opet, nije se tu radilo samo o Štimlju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Broj 40. Ja ovde prelazim preko nekih sastanaka koje ste vi imali samo da pogledamo opštu sliku zapravo. Tokom 28. januara, izveštaj koji skreće pažnju na jedan događaj u Đakovici.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Mislim da je tu pri vrhu. Da to je pri vrhu druge stranice. "Brojni incidenti su se odigrali u graničnom području između Đakovice i Prizrena. Blizu ponoći 27. januara, policijska patrola od šest ljudi naišla je na grupu naoružanih ljudi i došlo je do razmene vatre u području Đakovice". To je, znači, područje severno od Prizrena na zapadnoj strani zemlje, blizu albanske granice. Dva policajca su bila povređena, dva pripadnika druge grupe za koju se tvrdilo da je OVK, su poginuli. Ja smatram da je ovaj događaj bio povezan sa događajima koji su se dogodili u Rogovu nakon 24 sata, jer sve se to dogodilo u istom području.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A Rogovo je jedan značajan incident, iako je u izvesnoj meri kasnije bio zasenjen drugim događajima?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da, svakako.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi možemo to detaljno da pogledamo i pogledamo neke fotografije u vezi sa tim.

SUDIJA MEJ: Sada je 16.00. Pitam se da li se prevodioci slažu da zasedamo do 16.10?

prevodioci: Da, časni Sude.

SUDIJA MEJ: U redu, hvala vam mnogo. Znači nastavljamo sa radom do 16.10.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Paragraf 216.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Dozvolite mi da se vratim na trenutak na događaje koji su se desili ranije toga dana, kada smo pokušavali da organizujemo sastanak sa šefovima regionalnih centara. Izgledalo mi je da svaki put kada sam se ja sastao sa njima, da smo mi imali još jednu katastrofu, ali nama je ponovo bilo rečeno da se nešto strašno dogodilo u Rogovu koje je bilo tek nekoliko minuta vožnje udaljeno od mesta gde smo se mi nalazili u Prizrenu. Tako da sam ja otišao pravo tamo čim smo shvatili da su početni izveštaji bivali sve gori, a da se broj poginulih povećavao i da se radilo o velikom incidentu. Kad sam ja došao u selo oko 1.20, Lončar je već bio tamo, te je on je očito imao situaciju u svojim rukama. On je policajcima koji su bili tamo izdavao naređenja i oni su mu prilazili sa pitanjima na koja je on odgovarao na način koji je ukazivao na to da je on bio komandant. Ti policajci mogli su se podeliti, blago rečeno, na dve vrste. Prvo su tu bili oni koje bih ja nazvao običnim policajcima u njihovim plavim uniformama i tu je bila grupa koja je nosila neku vrstu svetlo-sivih ogrtača, nalik kombinezonima plavo-sive boje. Ja mislim da su oni imali neku oznaku na ramenima i ja sam stekao čvrst utisak da su oni bili jedna specijalna antiteroristička jedinica zbog toga što mi nikada nismo videli ljude u ovoj uniformi da obavljaju redovne policijske dužnosti. Isto tako, oni su bili spremniji, bolje naoružani, pokretljiviji i bolje obučeni od obične policije. Dok smo mi bili tamo, oni su napuštali lokaciju. Nas su zadržali izvan tog imanja koje je bilo zidom okruženo dvorište sa velikom kapijom i mi smo zadržani izvan toga sve dok nije došao istražni sudija iz Đakovice na lice mesta i izvršio svoju inspekciju. Moram da kažem da je ta njegova inspekcija bila veoma kratka i površna u pogledu onoga šta je bilo unutra i nad čime je trebalo da izvrši inspekciju. Kada su nam dozvolili da uđemo u dvorište, naišli smo na jedan minibus u kome

je bilo pet leševa, a druga dva su bila odmah izvan minibusa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda će da nam bude lakše ako pogledamo tabulator 71, iako će to za neke da bude potresnije. Dakle, možda biste mogli da nastavite sa vašim iskazom u odnosu na ove fotografije. Imamo ukupno šest fotografija, šest, sedam. Molim vas da odaberete one koje vam omogućuju da ispričate vašu priču. Verovatno će to da bude fotografija koja se završava brojem 59, budući da se to odnosi na autobus. To će da bude pogled na autobus.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je prizor koji sam ja zatekao kada sam ušao u dvorište imanja. Kao što možete da vidite, u samom autobusu nalazio se izvestan broj leševa. Isto tako, tu je velika lokva krvi, ovde dole, u koju curi krv iz samog autobusa. Bilo je pet leševa u autobusu u tom trenutku, a dva u njegovoj blizini, a pet ostalih tela nalazilo se u obližnoj šupi. I dok smo mi tamo došli, tela su bila sakupljena na način otprilike kao što se sakuplja lovina na završetku dana lova na tetrebe, možda. Ovde, takođe, možete da vidite jednog policajca čija uniforma očigledno nije bila normalna policijska uniforma. Ovo je svetlo-sivi kombinezon.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste opisali uniforme ljudi koji su počeli da odlaze nakon što ste vi došli.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Specijalac, čovek koji je izgledao u dobroj kondiciji je nosio...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je vrsta uniforme...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: ... ovu vrsta uniforme.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: ... koju su oni nosili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste u mogućnosti da nam date bilo kakvu... Gotovo je vidljivo kakva je oznaka na rukavu bila.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Dakle, ona je svakako bila crvena, plava i bela, kao što možete da vidite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Razmeštaj vatrenog oružja pored leševa, da li ste videli bilo šta što bi ovo objasnilo?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Oružje je postavljeno pokraj tela, ali sva ova tela su do tog vremena već bila pomerenjena sa originalnog mesta. Ja sam prebrojao 12 komada oružja, a mislim da je tamo bilo 25 mrtvih ljudi. General Lončar mi je rekao da su svi oni bili naoružani, ali ja sam namerno prebrojao oružje i došao sam samo do brojke 12.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Obuća, da li je ona od bilo kakvog značaja na ovoj poziciji, po vašem sudu, ili nije?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Pa vidite da ovaj čovek ovde nosi gumene čizme. To očitno nije bila najbolja obuća za prelazak preko brda. Ovde pak vidite nekoga ko je na nogama imao kućne papuče. Ovaj čovek je nosio svoje kućne papuče. Prema tome, to znači da što god da su oni radili u trenutku smrti, sigurno nisu bili obučeni za borbu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I još nešto u ovom pogledu, ovo je druga opšta fotografija sa traktorom u pozadini koja pokazuje opštu scenu, a tu vidimo još i neke druge uniforme. Ne, ne ta. Ona sa traktorom u pozadini.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Izvinite. To je ova. To je pri vrhu ove fotografije. Ovde možete da vidite različite uniforme. Ovo je vojnik VJ. Ovde, ovo tu je čovek u sivom kombinezonu. A ovo ovde je normalna policijska borbena uniforma, a ovde se nalazi lokalni saobraćajac. Tako da, ja mislim, ovo daje naznaku stepena do kog su se uniforme razlikovale. I one koje smo mi obično viđali bile su ova i ova uniforma, a ovu uniformu smo videli samo tokom ove prilike i na jednoj ranijoj lokaciji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A čovek u sredini fotografije u zelenoj uniformi?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: To je vojnik Vojske Jugoslavije i ja mislim da je on verovatno pratio Lončara. Mislim da je on bio deo njegove pratnje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajmo sada dokazni predmet, tabulator 41.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Ovo je izveštaj iz Prizrena upućen štabu OEBS-a u Prištini i u njemu se opisuju događaji u Rogovu gde je, kao što sam već rekao, poginulo 25 Albanaca i jedan srpski policajac.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da je ovaj izveštaj, sačinjen u to vreme, komentar na...

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Ako mogu da pomognem...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je na prvoj stranici.

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Da. Tu su neki zaključci koji mogu odmah da se izvedu: "Količina upotrebljene sile nije bila proporcionalna. Nisu sve osobe bile OVK. Postoji malo dokaza o uzvratnoj vatri i, takođe, postoji malo dokaza o velikom broju naružanja. Takođe, postoje mnoga pitanja. Zašto je MUP bio u tom selu u 6.00? Odakle je došao OVK? I tako dalje. Ja mislim da je poenta na koju treba da se ukaže u sledećem: prvo, na strani kosovskih Albanaca ubijeno je 25 ljudi, to nije ono šta se uobičajeno događa tokom razmene vatre. U normalnoj razmeni vatre između dve strane, vi možete da očekujete da će da bude barem onoliko ranjenih koliko i poginulih, ako ne i više ranjenih nego poginulih. A ovde je bilo neobično to da izgleda da u ovom incidentu niko nije bio samo ranjen i mi smo bili sumnjičavi da nisu svi ti ljudi poginuli tokom borbe.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Niko nije bio zarobljen živ?

SVEDOK DREVENKIJEVIČ – ODGOVOR: Niko nije bio zarobljen živ. I ponovo, broj rupa od metaka u minibusu i šteta naneta na njemu ne nagoveštavaju bilo kakav pokušaj da se neko zarobi ili

da snage bezbednosti deluju suzdržano. Druga stvar je to da je sudsko medicinska forezička istraga istražnog sudije trajala otprilike jedan sat i pet minuta najviše i vi vidite na fotografijama da je celo to mesto bilo do kolena u krvi i blatu. Prema tome, pokušaji da se napravi propisna forezička istraga ovog mesta trajala bi mnogo, mnogo duže. Čini mi se da to nikada nije učinjeno. Tako da ja mislim da je moj zaključak da su ovi ljudi koji su bili ubijeni možda bili povezani sa OVK ili su neki od njih bili povezani, ali oni izgleda da nisu odgovorili na vatru u značajnoj meri, jer bi u suprotnom više ljudi bilo povređeno na strani policije.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC NAJS: Mi smo pokrili dosta materijala danas i, svakako, baveći se istorijom OEBS-a preko ovog svedoka, mi ćemo da budemo u stanju da mnogo brže pređemo sličan materijal sa narednim svedocima. Ja sam zadovoljan da mogu da kažem da će on, iako to nije uobičajeno, znam, da bude ovde na raspolaganju i u ponedeljak, zbog toga što verujem da sutra zasedamo, čini mi se samo do...

SUDIJA MEJ: Mi zasedamo sutra između 9.00 i nešto nakon 13.00. Dakle, to nije ceo dan. Šta predviđate, koliko dugo će još da vam bude potrebno za glavno ispitivanje?

TUŽILAC NAJS: Mislim da ćemo da završimo sa njegovim svedočenjem do prve, ili možda jedine pauze sutra.

SUDIJA MEJ: Sada ćemo da prekinemo zasedanje. Sednica se nastavlja sutra ujutru u 9.00.